

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. štev. Din -75,
četrtna in sobotna
številka Din 1.50 :-

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedeljo in praznikov, ob 18 uri z
datumom naslednjega dne. Štane
mesečno po pošti 10 Din, na
prejateljsko mesto 18 Din, dost.
1150 Din, na izka.

„NARODNI LIST“ (Slovenski
„Tabora“) se naroča listi tednik
in štane mesečno 2 Din, četrtni
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22-50 Din.

Narodnina se plačuje v naprej.

Posam. štev. Din -75,
četrtna in sobotna
številka Din 1.50 :-

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Jur-
čičova ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interniban štev. 276. —
Rekopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilikeje desno. — Telefon št. 24.
SHS poštno-šk. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.353.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 4. januarja 1923.

Štev: 2 (1).

V odločilnem trenutku.

Počeni s shodom na lamsko svečnico v Središču, smo neprestano pozivali k slogi narodnega in naprednega življa in je še na Štefanovo na Polensku narod odobrilo isto zahtevo. Narodni poslanec dr. Kukovec se je obrnil dne 21. decembra na g. Josipa Drogenika, narodnega poslanca samostojne kmetijske stranke, ki je bil takrat radi neke operacije v Celju v bolnici, s sledečim pismom: Dragi tovariši! Obiskal sem Vas 19. t. m. v Celju z željo, da se doseže složen nastop naš ob novih volitvah, ki bi naši skupni stvari mnogo koristili. Prosim Vas prijaznega poročila, ali ste se odločili za naše skupno nastopanje. S pozdravom udani dr. V. Kukovec.

Iz št. Jurja ob južni žel. je 27. dec. 1922 odgovoril g. Drogenik z natančnim načrtom sporazuma, rekoč: Velerodni gospod minister! Oprostite, da se za Vaš cenjeni obisk in pismo šele danes zahvalim, odnosno odgovorim. Bil sem in sem še precej slab ter do danes nisem smel dal časa pisati, ker me še vedno rana moti. Vaš cenjeni principijski predlog jaz za svojo osebo osvojim in ako ste razgovarjali, gospod minister, tudi z mojimi kolegom g. Dobnikom, upam, da bo okrožni odbor, ki ima prvo sejo v soboto v Mariboru, to idejo prisvojil. Za stranko seveda neobvezno si vam s tem dovolim podati podrobnejše mnenje kot sledi: Jaz bi pristal na skupen nastop z JDS in z NSS, nikakor pa ne s socialnimi demokrati, ker bi taka zveza pognala vse pridobitvene kroge v tabor SLS. Poznavši razmere pri nas v mariborski oblasti, bi jaz osebno pristal na to, da kandidirata na naši listi neobvezno za grupiranje po volitvah 1 siguren od NSS in izven Prekmurja še en siguren od JDS. NSS kandidat bi imel najbrže šanse v srezu Maribor—Slov Bistrica, a vaš kandidat bi prevzel ali Sevnico—Brezice in terez Laško ali pa pohorska dva sreza Slovenji Gradec in Marenberg. Samozamevno bi bila Vaša stranka kot NSS obvezana zastaviti se v vsej pokrajini za celotno našo listo. Prepričan sem, ako bode zadosti uvidenosti na vseh straneh in dosti intenzivnega dela, ne bodemo v skupni fronti zaostajali za uspehi zadnjih volitev, ako pa gremo vsak za seboj, bodemo pa v medsebojnem klanju pripomogli klerikalnem do popolne zmage, kar gotovo ni v Vašem in v našem interesu! Prav rad bi o tej stvari radi podrobneje informacije z Vami pred soboto kaj več govoril, a jaz se žal vsled rahlega zdravja pred soboto ne upam na pot. Mogoče mi zamorete dati Vaše mnenje o teh smernicah pismenim putem, da ev. lahko to stališče zastopam, sicer se pa mislim od političnega nastopa odtegniti, ker ne bi hotel in mogel prevzeti odgovornosti za neuspeh napredne misli, ako gremo v treh frontah. Želeč Vam, velerodni gospod minister, srečno in veselo novo leto, mi je čast tudi ob tej priliki Vam zagotoviti izraz mojega najodličnejšega spoštovanja Vam vedno udani Josip Drogenik.

Še isti dan je odgovoril dr. V. Kukovec, da ga veselilo načelno soglasje, dočim bi se nekatere pomotne navedbe pisma naj še v razpravi z ozirom na drugačno razdelitev volilnih okrajev po sklepu državnega sveta pojasnile. Tudi na zahtevo Prekmurcev, da so izven strank, naj bi se oziralo.

Toda še predno so mogli zavzeti stališče narodni socialisti, že citamo, da

Početki volilne borbe.

Beograd, 2. jan. Radikali so pričeli volilno borbo v Sremu. Čeda Kostić, ki je pri zadnjih volitvah kandidiral proti Pribičeviću v Liku, zvoljen pa bil v požeški županiji, se pripravlja na agitacijsko potovanje. Načelnik Beograda Mitrović bo kandidiral v Bosni; a govori se, da so bosanski radikalci sklenili, da ne pripuste v Bosni nobene kandidature Srbijance. Tako namerava v mostarskem okrogu proti ministru radikalcev Markoviću kandidirati s posebno radikalno listo Ivanišević.

Radikalni akcijski odbor je imel včeraj dop. sejo o volilni taktiki. Sklepi se držijo tajno.

Muslimani vstopijo v vlado.

Sarajevo, 2. januarja: Glavni odbor Maglajičeve skupine je v svoji noćojšnji seji sklenil, da sprejme Pašičeve pogoje za vstop v vlado. Omerović bi postal

minister za vere Ljuba Jovanović (radikal) namerava kandidirati v Bosni in Severni Dalmaciji.

»Tribuna« javlja, da je prišla v Beograd deputacija iz Kruševca, ki je danes posejela Protića in ga prosila, naj ostane nosilec liste v kruševačkem okrogu.

Ljuba Davidović in več drugih demokratskih veljakov je včeraj odpotovalo v Požarevac, kjer bo velik strankin zbor.

Zemljoradniške vrste bodo — kakor je videti — najbolj razcepljene. V banjaškem okrogu bo proti Joci Jovanoviću kandidiral Komadinić, v tužlanskem pa sam Avramović.

minister trgovine, Čorić pa minister brez portfelja. V krogih radikalne stranke pa je medtem narastel odpor proti vstopu muslimanov v vlado.

Senzacionalna aretacija sodnikov v Sofiji.

Sofija, dne 2. januarja. Pred nekaj dnevi sta bila nenadoma aretirana dva sodnika iz kolegija, ki bi imel izreči sodbo nad obtoženimi ministri Radoslavove vlade. Aretacija je izzvala senzacijo in najrazličnejše komentarje. Bivši ministri so bili aretirani že pred 3 leti, preiskava traja že 15 mesecev in vsak čas se je pričakovala sodba. Tik pred razglasom sod-

be pa sta bila aretirana sodnika Kosta Todorov in Janev, istotako pa tudi njihove žene. Tako je okrunjen sodni kolegij, ki je moral prekiniti delo. Mnogi so mnenja, da je inscenirala aretacija sodnikov vlada, da tako onemogoči obsodbo, ker se vendarle boji posledic obsodbe, zlasti ker moč opozicije dan za dnem narašča.

Madžarsko rovarjenje proti nasledstvenim državam.

Praga, 3. januarja: (Izvirno.) »Česke Slovo« poroča iz Pariza, da so pariški poslaniki Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije predali konferenci veleposlanikov kolektivno noto, v kateri protestirajo proti madžarskemu zakonskemu predlogu o zvišanju državne obrambe, o vojaškem davku in o prisilnem delu za državo.

Praga, 2. januarja: (Izvirno.) »Česke Slovo« piše v današnji večerni izdaji: Kakor doznavamo, namerava mala antanta, ki je vsled nevarnih dogodiljav, na Madžarskem ogrožena, podvzeti korake, da kakor je že svojčas, opozori in prisili madžarsko vlado k spoštovanju mirovnih pogojev in iz njih izvirajočih razmer in položaja. Tudi veselite se začele posvečati dogodkom na Madžarskem več paznje.

1600 Angležev zapustilo Carigrad.

London, 2. jan. (Izv.) Reuterjev urad poroča: Bojna ladja »Imperator of India«, ki je ležala v Plymouthu, je dobila povelje, da namudoma odpluje v Sredozemsko morje. Poročila iz Smyrne pa poročajo, da je angorska vlada vpoklicala štiri letnike pod orožje in namerava vpoklicati še nadaljina dva letnika.

London, 2. jan. Reuterjev urad poroča iz Malte: Z ozirom na stalno ogroženi položaj v Carigradu je danes 1.600 angleških podanikov zapustilo mesto. Krog 600 oseb je odpotovalo v domovino, ostali pa so se izkrcali na Malti.

Začetek pariške konference.

Pariz, 2. jan. (Izv.) Danes popoldne ob dveh so se pričela medzvezniška posvetovanja glede ureditve reparacijskega problema. Sejo je otvoril ministrski predsednik Poincaré, ki je ob

enem predsednik konference. Po kraškem pozdravu je obrazložil stališče Francije.

Pariz, 2. jan. (Izv.) Danes se je vršila pod predsedstvom predsednika francoske republike Milleranda seja ministrskega sveta. Ministrski svet je soglasno odobril postopanje ministrskega predsednika Poincaréja, ki se je takoj po seji ministrskega sveta podal k angleškemu ministrskemu predsedniku Bonar Lawu in zunanjemu ministru Lord Curzonu ter z njima razpravljal o reparacijah in vzhodnem vprašanju.

Nemiri na Irskem.

London, 2. jan. (Izv.) Angleški rušilec je na povelje irske vlade ustavil ameriško ladjo, ter jo prepejal v Ovestonsko lukko. Ameriška ladja je navodno prevažala orožje in municijo za vtaše.

London, 2. jan. (Izv.) Iz Dublinia se poroča, da so včeraj oborožena krdele zažgala več poslopij.

Belgija za avstrijsko posojilo.

Dunaj, 2. januarja: (Izvirno.) Pred par dnevi je belgijski ministrski predsednik v imenu ministrskega sveta predložil zbornici zakonski predlog, s katerim prevzema Belgija 2½% garancije za avstrijsko posojilo.

BORZA.

Dinar v Curihu 5.60.

Curich, 3. jan. (Izv.) Sklepní tečaji. Pariz 38.50, Beograd 5.60, London 24.54, Berlin 0.07, Praga 16.20, Italija 27.15, Newyork 528.25, Dunaj 0.0075, žigosane krone 0.0076, Budimpešta 0.2175, Varšava 0.03, Sofija 3.50, Bukarešta 3.05.

Zagreb, 3. jan. (Izv.) Sklepní tečaji. Pariz 6.90 do 6.95; Švica 17.85 do 17.925, London 435 do 437.50; Berlin 1.32 do 1.35; Dunaj 0.1322 do 0.1345; Praga 2.90 do 2.93, Italija 4.84 do 4.87; Newyork 93.50 do 94.50.

je g. Drogenik prevzel kot nosilec kandidature in skical sestanke po srežih za postavitev svojih kandidatov. Če je g. Drogenik tako malo samostojen, da se je dal k temu usodnemu koraku pripraviti, akoravno piše dva dni poprej, da se umakne iz političnega življenja, ako gremo v treh ločenih frontah, tedaj mora naš narod dvomiti, ali ima dovolj močtosti, da se ga lahko pusti samega na ti poti. Strmenje je v mariborski oblasti vzbudilo že njegov pristonek na sklep kongresa njegove stranke, da privoli v revizijo ustave, to je mariborske oblasti, akoravno je bilo g. Drogeniku prej celo preveč, da pridejo Brezice, Sevnica in Laško pod Ljubljano in je vložil protipredlog, da bodi meja Sava. Časi so preresni, da bi se smeli dejati taki skoki in Napredna kmečko-obrtna zveza bode vprašala narod na zborih zaupnikov prihodnje dni, ali se sprejme g. Drogenik z ozirom na vse to kot nosilec liste v mariborskem volilnem okrožju. Izmed 21 poslanskih mest so tu dobili pred 2 leti klerikalci, komunisti in socialisti 15, torej tri četrtine. Zdaj pridejo še Nemci. Ali more g. Drogenik zagovarjati tako samovoljno ustvarjanje ločene fronte, ko je najvišji narodni interes v nevarnosti?

Politične vesti.

* **Štajan demokratični shod v Osijeku.** V Osijeku se je vršil 28. t. m. prvi demokratični volilni shod, ki je uspel nad vse pričakovanje dobro. Udeležba je bila naravnost ogromna. Na shodu so govorili: predsednik tamkajšnje oblastne organizacije demokratske stranke, inžener Dragotin Šaj, bivši skupščinski predsednik Ivan Ribar, prof. Aleksander Živanović, dr. Milan Stejić in drugi. Kakor poroča tamkajšnji »Jug«, stoji demokratska stvar v osiješki oblasti zelo dobro in bo demokratska stranka tamka gotovo odnesla zmago.

* **Dr. Šušteršič vstopi v vlado?** Beograjski »Novi List« poroča v eni svojih zadnjih številkih, da se je na sestanku Pašiča in Šušteršiča govorilo tudi o tem, da bi dr. Šušteršič, ki se je ravnokar vrnil iz inozemstva, stopil v vlado mesto dr. Zupaniča. Beležimo tudi mi to vest kot kuriozum, čeprav zaenkrat še ne verujemo, da bi odgovarjala resnici.

* **Radici gre v Vojvodino.** Stjepan Radić je izjavil dopisniku »Hirapaga«, da postavi tudi v Vojvodini svoje volilne liste. V ta namen odide tekom tega mesca v Vojvodino, kjer bo priredil več shodov. Po našem mnenju Radić v Vojvodini ne bo imel sreče ne s shodi ne z volilnimi krogljicami.

* **Blok srbskih strank v Bosni.** Iz Sarajeva poročajo, da se tamka govori o sestavi bloka srbskih strank, ki bi postavil enotno listo za prihodnje državnozborske volitve. Delo koncentracije vodijo radikalci, kar pa po mnenju dobrih poznavalcev razmer je a priori onemogočuje uspeh. Radikali so v Bosni od zadnjih volitev v konstituanto silno mnogo izgubili in stoje zelo slabo. Najbrže je to tudi vzrok, da hočejo sedaj tvoriti blok srbskih strank, ki naj bi jih rešil iz — potopa.

* **Razdor med komunisti v Srbiji.** Med komunisti v Srbiji je prišlo do očitega razdora. Na poziv radikalov, naj bi se komunisti pridružili pri volitvah njim, je odgovoril en del, pri katerem so večinoma mladi ljudje, da nastopi samostojno, drugi del, ki ga tvorijo starejši, pa je sklenil, da odda svo-

še glasove republikanski stranki. Ta razcep bo povzročil, da bo iz prihodnjih volitev izšlo precej manj komunističnih poslancev kakor pri zadnjih.

Italijanski parlament ratificira svetomarjetske konvencije. Glasom poročil italijanskih listov bo rimski parlament na svojem prihodnjem zasedanju — ki prične prihodnji teden — najbrže vendar ratificiral svetomarjetske dopolnilne konvencije k rapalski pogodbi. Listi pripominjajo, da se bodo po tej ratifikaciji takoj pričela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med našo državo in Italijo. Ali se bodo izvedle takoj tudi vse določbe obeh pogo-odb, pred vsem evakuacija tretje cone, ureditev reškega vprašanja, ureditev šolskega vprašanja itd., listi ne poročajo. Po dopolnilnih pogodbah bi se to moralo zgoditi takoj.

Dnevna kronika.

— **Vsem cenj. naročnikom »Tabora« naznanjamo,** da v četrtkovih številkah »Tabora«, ki se naročajo kot tednik »Narodni list«, ne bomo objavljali nadaljevanj romanov.

— **Smrtna kosa.** Načelniku ljutomerskega okrajnega zastopa veleposestniku Jošku Rajku na Moti pri Ljutomeru je preminula 31. dec. 4 in pol letna hčerka Danica. Naše iskreno sožalje!

— **Dr. Korošec kot snubec.** Glasom poročila »Slovenca« je dr. Korošec na shodu v št. Petru v Sav. dol. pozival tudi pristaše drugih strank, naj glasujejo za klerikalce, ki so za »avtonomno Slovenijo«. Čudno, da tako »mogočna« stranka reflektira na glasove drugih strank!

— **Za novo meščansko šolo v Ormožu** je imenovan za ravnatelja g. Ivan Prijatelj, glavni učitelj za mariborskem ženskem učiteljskem, za učitelja pa g. Ad. Rogina z osnovne šole.

— **Obsojen komunistični propagandist.** Pred celjskim okrožnim sodiščem je bil v soboto obsojen na dve leti težke ječe rudar Anton Manfreda radi hudoledstva po čl. 1 zakona o zaščiti države, ker je propagiral komunizem, ščuval proti obliki države in delal na zrušenje vladavine. Njegov delokrog je bil v Hrašniku in Trbovljah. Njegovi soobtoženci so bili radi pomanjkanja sigurnih dokazov oproščeni.

— **Zopet lepa zmaga demokracije.** Na beograjskem vseučilišču obstoja organizacija vse akademске omladine pod imenom »Pobratinstvo«. Poleg tega pa imajo pristaši raznih strank seveda še svoje posebne organizacije. V nedeljo se je vršilo zborovanje »Pobratinstva«, na katerem je bilo treba voliti predsedstvo. Bila je na vse strani strahovita agitacija. Glasovanje je trajalo od 13. do 21. ure. Ob 1. ponoči na movega leta dan je bil razglašen izid. Demokratska lista je dosegla večino. Dobil je 659 glasov. Radikali so dobili 620, marksisti 481, republikanci 268, zemljoradniki 97, socialisti 12 glasov.

M. Kovačić:

Prlekija in Prleki.

Kolikokrat se danes rabita ti dve besedi, ne da bi dotičnik, ki jih rabi, decidirano vedel, kaj pravzaprav pomenita. Zato o obojem nekoliko v površnih obrisih.

Prlekija je zemljepisni pojem, ki mu meje natančno niso določene, ako ne vzamemo kot kriterij omega znaka, ki ga hočem v tej črtici rabiti kot določilo za pojem ožje Prlekije. Tej prištevam one kraje, v katerih se rabi beseda »prlek«; v velikih potezih obsega župnije Sv. Peter pri Radgoni, Negova, Sv. Jurij ob Ščavnici, Malanedelja, Sv. Lovrenc v Slov. Goricah in menda še Sv. Marko niže Ptuj, ki so nje zapadna meja ter vse kraje vzhodno teh župnij, toda severno Drave. Čez Dravo Prlekija ne sega; na severu ji je meja narodnostna, na vzhodu pa sega Prlekija daleč notri v Prekmurje; kje ji je iskati mejo tam, po doslej dostopnih podatkih o tej pokrajini še ni mogoče dognati. Večina pojavov, ki so značilni za prleško narečje, pa sega mnogo dalje proti vzhodu in zapadu. Zato lahko rečemo, da pripada Prlekiji v širjem obsegu menda vse Prekmurje ter še tudi del Slovenskih goric, katerega zapadna meja so razna gričevja, v naj-severnejšem delu razvodje med Drava-

Za božično številko »Prager Presse« je napisal župan francoskega mesta Lyon Eduard Herriot, bivši vseučiliščni profesor in francoski narodno-gospodarski pisatelj, zelo zanimivo poročilo o svojem potovanju po sovjetski Rusiji. Herriot je namreč kot odposlanec trgovske zbornice v Lyonu prepotoval glavna mesta in važnejše pokrajine današnje Rusije, da prouči tamošnje gospodarske razmere. Herriot je svoje vtise opisoval obširno v francoskih listih in revijah; v »Prager Presse« podaja le splošen resumé. Dasi je morda videl tu pa tam kako Potemkinovo vas namesto trde resničnosti, so vendar njegovo opazovanje dokaz, da se Rusija nahaja na potu evolucije (naravnega razvoja) in da trezno mislečim narodnim voditeljem ne preostaja drugega kot da priznajo upravičenost tega razvoja ter pomagajo Rusiji da s opomre in začne celiti svoje gospodarske rane. Iz Herriotovega članka povzamemo sledeče značilne odstavke:

Poskusil sem opisati dejstva tako, kakor so jih nekoč opisovali potniki, ki so obiskali Francijo po veliki revoluciji. V resnici se nahajajo vse politične doktrine v večnem razvoju, pa niasi je to njihovim predstaviteljem po volji ali ne. — Teorije ne morejo stalno gospodovati nad socialnim miljenjem. Od vseh revolucionarnih sil je življenje najbolj revolucionarno, ker dela tiho in vendar neudržno. To, kar sem videl, je konflikt doktrine z življenjem; konflikt abstraktnega idealizma s konkretnim realizmom. Sicer pa se moja opazovanja nanašajo zgolj na zadnje mesece l. 1922.

Lenin je dejal nedavno v moskovskem sovetu: »Mi gremo nazaj, vendar pa se le unikamo, da se potem lažje zaženemo kvišku. Kedar in kje se bomo ustavili, da se prilagodimo in reorganiziramo, tega še ne morem reči.« Te besede označujejo ves problem. Komunizem se je moral umakniti, da si Rusija lažje opomore. Bogdanov, komisar za narodno gospodarstvo in Sokol, komisar za finance, sta morala delati tako kot bi delali na njenem mestu ministri vseh drugih držav. Prvi je moral zopet urediti delavske razmere približno na način kot so urejene v drugih državah, torej z mezdami in brez delavske kontrole nad podjetji. — Drugi je moral znova izznati bankovce. V splošnem je bila sovjetska Rusija, ki je napovedala vojno svetovnemu kapitalizmu, prisiljena misliti na kapitalizem, če je hotela obnoviti normalnejše gospodarske razmere. To je dejstvo, ki ga ne more nihče utajiti. Kljub temu pa je Trockij na kongresu III. internacionale grozil z vojno vsej buržoaziji sveta in po-

— **Lovski tatovi v mariborski okolič.** Te dni je padel prvi sneg in že so vse gozdne parcele, ki so zanjkartjem znane kot dobra lovišča, prepletene z usodnimi zanjkami. Dober zanjkar na-

njo in Velko, potem med Velko in Bobovnico, nato med Bobovnico in Pesnico in približno od župnije Sv. Rupert v Slov. Gor. dalje razvodje med Pesnico in Dravo, dokler pri Ptujju ne preide v ravnino Dravske doline; povsod pa vedno tako, da se na vzhodnih pobočjih teh razvodij najdejo še znaki prleškega narečja, seveda že s prehodi vosedna zapadna narečja, dočim na zapadnih pobočjih že prevladujejo znaki slednjih narečij.

Kaj pa pomeni in kako je nastala beseda, ki je temelj izrazu Prlek? To ime je tvorjeno iz besede »prlek« oziroma pravilnejše iz »prle«, nastalo iz »prilje« s prehodnim »l« (kakor loviljen iz lovjen), v čemer se je potem »v« obrnil in nazadnje izgubil; pravilnejše bi bilo torej pisati Prlje in Prlekija. Pomen besede »prlek« pa je »preje«.

Topografično ima Prlekija nekatere znamenitosti. Vsem ostalim krajem na čelu stoji prleška metropola Ljutomer, znan po svojem izbornem vinu (Jeruzalem!). V to vinski »okrožje« sodi tudi še mestece Ormož. Etnografsko zanimiva sta juga Središče in Veržeje. O »Serjancih« (Središčanih) ni utemeljena poslovice, da so »samj zase«, Veržejci pa imajo med Prleki ulogo Lemberžanov ali Višnjegorcev, vendar — domnevam — radi tega, ker ostale Prleke po nadarjenosti morda — celo pre-

Politično obzorje.

Razvoj ruskega komunizma.

zval komunistične mase, naj prekinejo vsak stik z demokratičnimi strankami. Tu obstoja logično protislovje in pod vplivom tega protislovja živi današnja Rusija.

Herriot je mnenja, da je nesmiselno in zmotno, če druge države Rusijo bojkotirajo in blokirajo. Če Rusija ostane v zvezi z zapadnimi državami, bo nalezljiva moč svobode silneje učinkovala na njo kot je kedaj učinkoval na nas ruski boljševizem.

Rusija se nahaja trenutno v fazi oportunističnega komunizma. Prilagoditev realnemu življenju se ne da zaustaviti. V Rusiji na pr. obstoja industrijska banka s privatnimi računi kot v kapitalističnih državah. Banka deluje v zvezi z ameriško industrijsko družbo in namerava povišati svojo glavnicjo. Razvijajo se mešane družbe, pri katerih je udeležen tudi zasebni kapital.

V industriji se opaža napredek. Tu kakor v poljedelstvu je treba še mnogo dela. Semena za setev še vedno primanjkuje in ga bo mnogo primanjlo tudi l. 1923. »Izvestija« so pisala, da l. 1923 ne bo mogoče posejati toliko zemlje kot je je bilo posejane l. 1922. Nansen napoveduje ponovni izbruh lakote v velikem delu Rusije in Ukrajine.

Pa Rusija je vendarle v polni evoluciji. Po strašni kirurški operaciji se pojavljajo prva znamenja ozdravljenja. Od spomladi l. 1921. sem pokaže vsak dan kako znamenje, da se rane celijo.

Ali kaže spremeniti zdravilo? Herriot opozarja, da je v francoski revolucionarni razvoj posegel Napoleon; morda se tak moč nahaja tudi med Rusi. Vendar pa je taka rešitev neverjetna. Natančnejše opazovanje ruskih razmer nas prepričuje, da je boljševiški režim trden, zlasti ker ga podpirajo kmetje, katerim je dal več širokih koncesij. Dobro je, če ne mislimo več na intervencije in blokade. — Zelo dvomljivo je, da bi nasilna akcija v večjem obsegu imela kaj uspeha. Rusija hoče enako kot vsi evropski narodi mir, pokoj in svobodo dela. Nasprotje med rusko državo in komunistično internacionalo bo nujno postajalo vedno večje in širše. Naposled bosta morala Lenin in Trockij jasneje povedati, kaj hočeta. Če bosta rekla: »Pridite k nam, da nam pomorete; čez nekoliko let vas bomo zopet oropal« tedaj se bomo Francozi (a tudi vsi drugi. Op. ured. lepo zahvalili. Če pa bo govoril razum, se bodo lahko boljševiški sporazumeli z demokracijami zapadne in vzhodne Evrope. Vklonili se bodo pred zakoni življenja, ne da bi se s tem odrekli pravični želji po socialnem napredku.

lovi v eni noči večasih več zajcev, kakor pa lovec s puško v enem tednu. V tem času je torej zanjkar najboljši lovec v revirju in logar mora biti navadno noč in dan na preži, za petami tem

kašajo. Ponosni so na svojo »narodno gardo« in na »pürgarstvo«; ni vsak Veržejec »pürgar«, nego je oni, kdor je posestnik kake »piurge« in teh je menda le 70. Severozapadno od Veržeje — kake dve uri hoda — se nahaja kopalnišče Radenci z znanimi svojimi mineralnimi vreli. V neposredni okolici radenski, kake pol ure hoda proti zapadu, je Kapela, najlepša razgledna točka vse Prlekije; od tam vidiš daleč čez naše državne meje, ob jasnem vremenu do graškega Schöckla in pravijo, da celo na Blatno jezero na Madžarskem. Ena najznamenitejših prleških župnij je Sv. Jurij ob Ščavnici, kjer so v vseh občinah tudi v dobi najhujšega avstrijskega vladnega pritiska imeli vedno narodne občinske zastope in župane. Prleška božja pot pa je že izven ožje Prlekije ležeča Sv. Trojica v Slov. gor., vidna in iz velike daljave spoznatna po svoji občini romarski cerkvi s 3 zvoniki.

Prebivalci Prlekije so lepa, zdrava rasa, razmeroma visoke rasti, vsaj po večini, posebno še v ožji Prlekiji. Možje in fantje krepki, žene in dekleta zala. Ljudstvo je dobre čudi in prebrisano (»čedno«). Pohabljenca od rojstva je najti zelo redko, da bi srečal med domačini kedaj izromega kretena, se sploh ne morem spominjati. Moški spol se odlikuje po razboritosti in preudar-

škodljivcem. Toda to še ni dovolj, dobro bi namreč bilo, in seveda tudi potrebno, da bi tudi orožniki oziroma policijski stražniki v Mariboru pazili na zgodnje popotnike, ki nosijo često v svojih »cekarih«, vrecah itd. na nepostaven način ulovljene zajce, da jih potem v mestu prodajo mesarjem in drugim. Večkrat si ti lovski tatovi obesijo ulovljene zajce tudi kar enostavno pod suknjo. Marsikaterega tička bi se dalo vloviti tudi pred mesnicami ali pa v mesnicah samih; to pa seveda le v zgodnjih urah. Morda bi se tako poleg tatu dobilo tudi tistega, ki drži vrečo in ki je po postavi tudi sokriv tatvine.

— **Jugoslovanski letalci v Pragi.** Kakor poročajo češki listi, bo naša jugoslovanska vlada poslala v novo zrakoplovno šolo v Prago več naših letalcev, da se temeljito izšolajo v avijatični teoriji in v praksi.

— **Naivne italijanske grožnje.** Rimski list »Idea Nazionale« je prinesel te dni iz Beograda dopis, v katerem ostro napada naše beograjsko in ostalo časopisje, češ, da piše neprijazno in sramotljivo o Italiji in o Italijanih ter zahteva od italijanske vlade, naj vloži pri naši vladi proti temu energičen protest. Ako pa bi ta protest ne pomagal, naj italijanska vlada zapre svoje meje napram Jugoslaviji ter prepove izvoz italijanskega blaga v našo državo, eventualno tudi uvoz našega blaga v Italijo. To rožljanje in žuganje z represalijami bi samo na sebi še ne bilo smešno, čeprav je to, kako pišejo naši listi, popolnoma njihova stvar in jim v tem oziru ne sme predpisovati niti naša, še tisočkrat manj pa italijanska vlada, kako naj pišejo, če ne bi list prišel dalje do naravnost bedastega zaključka, češ, da živi Italija lahko ravno tako brez našega blaga, dočim ne moremo mi brez — italijanskega. Ta zaključek je gorostasen, ko je vendar vsakomur znano, da mi iz Italije skoro nič ne uvažamo, ker nam je njihovo blago predrago in je tudi mnogo slabše nego češko ali pa nemško. Nasprotno pa uvažva Italija iz naše države važne življenske potrebščine, brez katerih ne more izhajati. Mi zalagamo Italijo z lesom, z raznimi živili, posebno pa z mesom. V Trstu in severnejšem in vzhodnem delu Italije jedo skoro samo naše meso. Italija svojo grožnjo, izrečeno v »Idea Nazionale« prav lahko izvede; brez pomaranč in limon, ki so itak nepotreben luksus, bomo mi prav lahko izhajali, ne bodo pa mogli Italijani brez naših živil in brez našega lesa. Ta grožnja je zelo podobna znani basni o žabi, ki se je toliko časa napihovala, da je — počila.

— **Ljubljana pod angleško zastavo.** Angleška vlada je poverila parniku »Ljubljana« prevoz pošte med Malto in Sirakuzo za dobo treh tednov.

— **Zelo značilno poročilo prihaja iz Beograda in zelo poučno za naše SKS-arije.** V Srbiji je izrazito kmečka stranka zemljoradnikov šla v volilni blok »demokrati, naša SKS pa pravi, da tega

nosti, ženski zna biti krepko odrezljiv in najde za vsako priliko primeren odgovor, ki utegne človeka, nevajenega občevanja z našim ljudstvom, naravnost frapirati. Značaja so ljudje odkritega, potuhljenosti ali zahrbtnosti najdeš redko med njimi. Posebna lastnost Prleka je njegova veselost in ljubezen do petja; zlasti kadar se vrača iz svojih gor, je židane volje. Sploh ima življenje v prleškem vinogradu svojo posebno poezijo, ki je ni mogoče opisati, ampak le doživeti. Vendar pa pijanec Prlek ni, nego je občje varčen in zato dober gospodar. Zapravljivost je malo in zato tudi prilično malo siromaštva. Nekaj kvara je na žalost delal pred in med vojno ptujski »Štajerc« s svojo »šnopskulturo«, posledice vojne pa je opaziti seveda tudi v Prlekiji. V političnem oziru je Prlek (zlasti v ožji Prlekiji) dosti samostojen, v narodnostnem oziru zadostuj ugotovitev dejstva, da so ob prevratu leta 1918 bili Maistrovi fantje pretežno Prleki.

Narodnih šeg in običajev med Prleki ni baš več mnogo najti; izgubili so kakor drugod pod vplivom napredujoče civilizacije. Ravnokotak se je izgubila tudi prejšnja lepa narodna noša: niti »breguš«, širokih belih hlač iz hodnega plašča, ki se še jih spominjam iz svojih detinskih dob, skoro ni več opaziti. Pač pa je z vojno rastoča draginja

Kot izrazito kmečka stranka ne more. Mi to samo registriramo!

— Židje bodo volili na posebni listi. Iz Vojvodine poročajo, da bodo po vsej verjetnosti tamošnji židje cionistične smeri nastopili v samostojno listo. To-rej zopet ena skrinjica več!

— Novi češkoslovaški poslanik v Beogradu. Za razvoj zaveznikov in bratskih odnosov med obema državama je važnega pomena, kdó bo nastopil mesto češkoslovaškega poslanika v Beogradu, ki je po smrti poslanika A. Kaline ostalo prazno. Češki listi navajajo nekatere kandidate, med njimi prezidentovega sina Jana Masaryka, posl. Udržala in druge.

— Češki legionarji proti narodnemu fašizmu. Češki legionarji so se izjavili proti dr. Rašinu in dr. Kramaru, ki stojita za novim gibanjem tzv. češkim fašizmom.

— Spopadi med fašisti in komunisti v Italiji so še vedno na dnevnem redu. Vsak dan beležijo listi vesti o krvavih spopadih in požarih. V neki vasi pri Benetkah se je član obitelji Somengo sprl s fašisti. Slednji so obkolili hišo in kó je nekdo ustrelil iz hiše, so fašisti zažgali vsa poslopja in zabodli eno osebo. Tudi božična noč je bila krvava, ker so se v Alpijano v Piemontu spopadli fašisti in komunisti, streljali med seboj in zažgali hišo tamošnjega župana. Res, lepa dežela je ta »prerोजना« Italija!

— Potres v Italiji. Dne 29. decembra so čutili v nekaterih italijanskih pokrajinah precej močne potresne sunke. Škoda je neznatna.

— Na smrt obsojeni atentator. Morilec predsednika poljske republike Narutowicza je bil te dni od sodišča obsojen na smrt.

— Stoletnica Petőfija. Dne 31. decembra so Madžari slovesno slavili 100 letnico smrti velikega madžarskega pesnika Petőfija. Petőfi, ki mu Madžari pravijo »največji sin Madžarske«, so je prvotno pisal Petrovič. Njegov oče je bil Srbobrvat, mati pa Slovačkinja. Tako se Madžari ponašajo s pesnikom naše krvi.

— Bogata dedščina. Francozinja ga. Leotardy je dobila par dni pred Božičem obvestilo, da je postala dedič svoje-ga ameriškega sorodnika, ki ji je zapustil poldrugo milijardo frankov.

— Nenavaden pogreb. V Newyorku je nedavno umrl orjaški človek Anger, ki je bil nastavljen v nekem cirkusu, kjer se je kazal ljudem. Pogreba so se udeležili vsi člani dotičnega cirkusa, zato je bil nenavadno zanimiv. Nagrobni govor je imel nek tovariš-orjak in na to dva mala prilikavca. Zastopani so bili tudi razni drugi tipi: ljudje s tremi nogami, s tremi rokami in podobno. Največjo pozornost pa je vzbujala ogromna rakev, v kateri je ležal pokojnik. Bila je dva metra in 75 cm dolga, težka pa 176 kilogramov.

— Madžarski grb. Madžari so še vedno uporabljali državni grb prejšnje Ogrske, da bi na ta način pokazali, da

se še niso odrekli slovanskim in romunskim pokrajinam. Zadnje dni pa jim je Vrhovni svet antante prepovedal nadaljne uradno uporabljanje starega grba in jim ukazal, da si morajo izdelati novega.

— Nadebudna porodnica. Dr. Charles Garracristi, profesor Columbia University v Newyorku, se je ravnokar vrnil iz Južne Amerike in prinesel vest, da je neka žena v Venezueli, stara 62 let, rodila v 8 urah pet zdravih otrok. Takega slučaja zdravniška veda ne pozna. Cisto po ameriškansko!

Na pot.

Maribor, 1. januarja.

Danes je izšel v založbi Konzorcija narodnih trgovcev in obrtnikov v Mariboru prvi letnik »Mariborskega koledarja« (uredil dr. Avg. Reisman). Koledar je zelo okusno opremljen, vsebuje razen običajne koledarske vsebine poštne, brzojavne in telefonske pristojbine, kolkovine in vozni red. Poseben del tvorijo seznamki mariborskih zdravnikov, babic, lekarn, odvetnikov, notarjev, oblasti in državnih uradov, mestnih zavodov in podjetij, vojaških oblasti, uradov južne železnice, šol in socialnih zavodov. Seznam industrije v Mariboru in okolici ter seznam trgovin in obrti v Mariboru nam podajata pregled naše podjetnosti, našega dela in naših uspehov. Koledar ima tudi mnogo inseratov. Vsek jugoslovanski Mariborčan bo pozdravil izdajo tega praktičnega voditelja po našem mestu. Ideja je prav srečna in smo preverjeni, da bo Mariborski koledar tudi v bodoče zvesti registrator jugoslov. razvoja in napredka v našem mestu in okolici. Prinašamo koledarjev uvod »Na pot« (izpod peresa dr. A. Reimana), da seznanimo čitatelje z namenom in programom Mariborskega koledarja.

»Svoj k svojemu — a vedno po ravnici«.

S tem geslom je stopil sedanjí prezident češkoslovaške republike, Masaryk, pred svoj narod v času prekipevalnega rodoljubnega navdušenja, ko je velik del njegovega naroda mislil, da mu morajo njegovi rojaki udobno postati ležišče za radi tega, ker se priznava k svojemu narodu. Masaryk pa je poleg narodne zavednosti zahteval tudi pošteno delo in trud, še le potem smemo klicati »svoj k svojemu«.

S temi mislimi pošljamo tudi mi v petem letu po prevratu naši javnosti »Mariborski koledar« s seznamom naših obrtnikov, trgovcev in drugih gospodarskih krogov. V 4000 izvodih bo ponesele v stanovanja meščanov in kmetov naslove poštenih, marljivih in točnih obrtnikov, solidnih trgovcev, umnih, človekoljubnih zdravnikov in številnih drugih, katerih roke in um gradijo našo skupno domačijo, blagostanje vseh.

Pred prevratom je bila ob meji in zlasti v Mariboru naša narodna moč neznamenitna in boj za obstanek obupen predvsem zato, ker je bil kapital ves v rokah tujcev. Po prevratu smo začeli se-le zbirati in prav od temeljev graditi svoje gospodarske sile. Od njihovega razvoja pa je odvisno naše kulturno življenje, vse delo človekoljubja, moč narodne in državne misli, blagostanje vsakega posameznika. Vsi moramo torej želiti, da bodo dobro uspevali naši obrtniki in trgovci, da bo blagostanje v kmečkih hiši, da bo mogoč uradnik, kot delavec s svojim zaslužkom kriti vse svoje življenjske potrebščine. Vse to je mo-

Ilešča in ministra n. r. dr. Antona Korosca. Malonedeljska župnija je dala »Iliromana« dr. Radoslava Razlaga. Iz tomaževske župnije je izšel Božidar Rajč in od tam izhaja nadarjena rodbina Kukovcev (minister n. r. dr. Vek. Kukovec). V Gor. Vrhjanah (župnija Sv. Trojica) je stal dom slovničarja Oroslava Cafa, v sosedni župniji Sv. Rupert pa je zagledal luč sveta drug slovničar, Anton Murko. Trnovci (bišečka župnija) so rojstna vasa slovstvenega zgodovinarja Ivana Macuna. Priznana veličina na slavističnem polju, praški vseučiliški profesor dr. Matija Murko je rodom iz župnije Sv. Urban pri Ptuj. Končno naj še omenim župnijo Sv. Marko pri Ptuj, kjer se je poslovenila češko-slovaška rodbina Pivkovi (zgodovinar in pedagoški pisatelj dr. Ljudevit Pivko). Ni je torej skoro preleške župnije, kakor kaže že ta površni pregled, kjer bi ne bila tekla zibelka kakemu znamenitemu Slovencu, da ne omenim nitj Prekmurja z njegovimi Kütharji in Küzmiči.

To je v kratkem Prelekija, ki bo mariborski oblasti gotovo v ponos, ki pa bo z njo na drugi strani tudi sama mnogo pridobila, zlasti ko bo po železniški progi Ormož—Ljutomer neposredno zvezana z ostalim jugoslovan-skim prometnim omrežjem.

goče le tedaj, če se bomo vsi Jugoslovani kot prava družina v zaslužnem medsebojnem zapuinanju vzajemno podpirali.

Kdor izrablja brata, ni vreden član družine in ne sme se pritoževati, če ga družina izbacne. Zato bomo upravičeno v prihodnjem koledarju izpustili in javno ožigosali one, ki mislijo, da morajo čez noč obogateti. Ravnokar pa si bomo lastili pravico, pokazati s prstom na one, ki bodo šli mimo vrat solidnega domačega obrtnika in trgovca in nosili naše premoženje v blagajne tujcev.

Danes je življenje vsakomur trdo in vsakdo mora svoje kronice skrbno prešteti, da ne prekorači svojega skromnega proračuna. Zato tudi vsikdar upravičeno poizveduje, kje kupi cenejše dobro blago, kje mu bodo cenejše, a solidno napravili čevlje, obleke. In tako bo vedno! Toda: predno obsodite našega trgovca ali obrtnika, da je dražji, nesolidnejši kot tujec in predno ga potem obsojate, — se prepričajte, — če mu ne delate krivice.

Zavedajmo se pa, da bo naš narodni življenjski tako dolgo beraški in brez moči pred tujci, dokler si ne zgradimo svojega močnega narodnega gospodarstva, jake svoje industrije, obrti in trgovine. In zato je bil skrajno potreben naš »Mariborski koledar« s seznamom naših podjetij in ljudi. Če nas bo javnost razumela in podprla, bomo prihodnje leto koledar še lepše opremili in spopolnili z raznimi poučnimi in zanimivimi podatki za vse sloje Maribora in okolice.

V Mariboru, decembra 1922.

Dopisi.

Račje pri Mariboru. Prostovoljno gasilno društvo priredi dne 14. januarja 1923 plesni venček v gostilni Frana Lašiča pri koločvoru ter opozarja in prosi s tem sosedna društva, da se z ozirom na uporabo čistega dobička ozirajo na ta dan in ne prirečajo enakih prireditev. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Grabe pri Središču. Bilo je pred dobrim pol letom, ko se je pritepel med nas ponižen polentarski delavec ter se »vkrca« pri pomorni vdovi. Prijavil se je kot zastopnik neke italijanske eksportne trdke za perutnino in jajca. Radi lepšega je s pomočjo bližnjega trgovca in iste vdove pognal par vagonov kupljene in celo ukradene perutnine čez mejo. A zdaj je že dalj časa brez vsakega javnega posla. Zato pa pridno zahaja čez južno mejo in se nemoteno zopet vrača. Nikdo se ne briga, kaj počneja. Farovž in županstvo gledata mirno na vso to nemoralo, ker njih stranka itak pridno skrbi za ponižanje in razpad države, orožništvo spi ali pa dela na polju ali v drvarnici, glavarstvo pa je — daleko. A najlepše še pride! Ker je lepi Diego »tak« prilichen za vse, ga popelje hvaležna vdova pred oltar. Tako se požene v nenasitno polentarsko žrelo lepo premoženje, ki so ga moževi predniki izmogli iz slov. ljudstva, brez ozira na to, da je njen ranjki mož smrtno sovražil vso »kaclo-maharsko« sodrgo. Naši južni bratje in sestre ječe pod tujim jarmom, razbijajo jim domove, pogamjajo jih od sloven. službe božje, pobijajo voditelje, naše perverzne ženske pa jim hitijo v naročje! Tako nam gojijo gade! Škandal! Da, da, smo pač pasje ponižni, mi Slovenci, tudi na Grabah. In potem se še čudimo, da nas tam za mejami tako malo upošteva! Orjuna, kje si? Bogat je Tvoj posej!

Oslušovci. Dvakratno oznanilo in plakati so nas vabili na klerikalni shod. Bilo nas je precej, kakor običajno ob praznikih v gostilni. Tomaž Korpar čestiti starosta vaških klerikalcev je predsedoval, ker bi se sicer jokalo. Žebet nam je povedal vse to, kar se vsaki teden čita v Gospodarju, n. pr. da so vseh nesreč krivi liberalci in samostojneži, ki hočejo zatreti Slovence in katoliško vero. Kar pa je dobrega, je za-sługa klerikalcev. V kotu se je oglašil Gajovski Rižnar in pritrčil z močnim basom, »jo, jo, resen je«. Vesenjak je dal na znanje, da so mu pred leti oče umrli in da so svinje prišle v njihov ogratek. Pravil je še nekaj o finančnih razmerah, nekdo pa je zamrmljal: »Škoda, da ta človek ni finančar, da bi nam kotle pečatil.« Končno je kovač inštala-liral Vesenjaka za bodočega poslanca, Žebet pa je bil pri tej nezaupanici nevoljen ter je naročil čaj. O bodoči postaji so nam povedali prav malo, dasiravno je to bila preteža za shod. Druge nesreče pa ni bilo. — Eden iz kuhinje.

Jugoslovensko - češkoslovaška Liga: V četrtek ob 7/19. uri v Nar. domu predavanje:

»LEPOTE SLOVAŠKE«

krasne slike vstop prost.

Ptujske vesti.

Janez Vnuč, pos. nekje v ptujskem okraju, ima od moje pisarne nekaj prejeti. Ker mi je njegovo bivališče neznanó, ga vabim tem potóm, da se zglati pri meni v pisarni. — Ptuj, dne 23. decembra 1922. — Dr. Tone Gosak, odvetnik v Ptuj.

Celjske vesti.

Za koncert, ki ga priredi pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani dne 6. t. m. ob 16. uri popoldne v veliki dvorani hotela Union v Celju, vlada veliko zanimanje. Zunanji gostje naj si preskrbe pravočasno vstopnice.

Silvestrov večer je uspel v Celju tudi letos nad vse sijajno. Aranžma je prevzel celjski Sokol, kateri se je iz mnogoštevilnega obiska lahko prepričal, koliko odkritih prijateljev si je pridobilo njegovo narodno delo. Vsi gornji prostori so bili napolnjeni do zadnjega kotička. Lepo sestavljeni program, obstoječ iz godbe, petja, gledališke igre, nastopa Sokola in lepo insceniranega baleta in živih slik, je krajšal prav srečno zadnje ure starega leta. O polnoči je izpregovoril starosta celjskih Slovencev g. dr. Jos. Sernec ter bodril navzoče k trdni volji in samozavesti. Od g. Benčana duhovito inscenirana alegorija je vpeljala novo leto, katerega so si želeli ob stiskanju rok prijatelji in znanci srečnejšega ter veselejšega.

Povišanje najemnine so izvršili ob novem letu celjski hišnji posestniki, vsled česar vlada zlasti med državnimi nameščenci velikansko ogorčenje. Za itak na beraški palici, bi morali plačevati nekateri pet do osemkrat višjo najemnino. Sklenili so, da tega poviška ne plačajo. O sporu bo odločevalo po novem letu posebno pri stanovanjski oblasti kreirano razsodišče, obstoječe iz treh članov.

Koncert dunajskega Männergesangsvereina »Danubius«, ki se je vršil dne 28. dec. v hotelu Union v Celju, je privabil tudi zelo mnogo slovenskega občinstva, ki sicer skoraj konsekvntno izostaja od slovenskih prireditev. Ne smemo in moremo biti proti kulturnim prireditvam druge narodnosti, dokler pa ne posečamo lastnih, se lahko opravičeno kritizira favoriziranje naših narodnih nasprotnikov, ki ga opazujemo v Celju pri vsaki priliki.

Elektrifikacija celjske okolice se izvrši vsled napoljave električnega toka iz Palle v Trbovlje še do letošnje jeseni. Pred kratkim se je vršilo v Celju posvetovanje mesta Celja, cinkarne ter tvornice Westen, ki je prišlo do zaključka, da je najboljši načrt ta, ako ustanovijo za napeljavo električnega vođa iz Laškega, kjer bo glavni transformator, do Celja delniško društvo, v Celju pa dobiva vsako izmed teh treh podjetij tok za se z lastnim števcem. Mesto Celje — vsi ostali obrati in okoliški kraji pa imajo nadalje interes, da ustanovijo še eno delniško društvo, ki bo finansirala napeljavo omrežja in inštalacije. Pri tej drugi družbi namerava občina Celje varovati gotovo ingerenco pri oddaji električne sile in določiti cen. Občinski svet bo najbrž že v prihodnji seji sklepal o tem projektu.

Otroška bolnica kraljice Marije v Mariboru.

Med številnimi akcijami ena najnujnejših je brezdvomno zbirka za ustanovitev otroške bolnice v Mariboru. Akcija je pričelo društvo za ustanovitev otro. bolnice povodom poroke našega kralja skupno z Maribor. slov. ženskimi društvom, katero je prevzelo glavno agitacijo. Razven oklicev in časopisih smo razposlali dopise in nabiralne pole na vsa šolska vodstva, društva, denarne zavode in posamezne privatnike. Obrnili smo se tudi na okrajna glavarstva in ordinarijat. Upoštevaio akcijo za dečji dom v Ljubljani, se je naša zbirka omejila na kraje bivših: Stajerske, Koroške in Prekmurja.

Odziv je za prvo leto z ozirom na številne druge akcije, zlasti pa tudi na težke življenjske prilike, v katerih živimo, precej zadovoljiv. Zlasti lepo so se odzvale šole. Izmed 95 šol, ki so naše delo podprle, so zbrale največ sledeče: Ruše 4040 K., D. Lendava 3588 K., Ko-

prvnik-Prefkmurje 2500 K, Rog. Slatina 2360, Leitersberg 2160, Vransko 2088, Sv. Lovrenc na Poh. 1734, Sv. Jakob v Slov. g. 1716, Nova cerkev 1340, Velenje 1312, Sv. Andraž v Slov. gor. 1308, Loče 1300, Marija Snežna 1298, Brezje 1056, Mešč. šola Ljutomer 1004. Izmed občinskih uradov so se odzvali sledeči: Ziberci, Zerkovci, Pekre, Sv. Barbara, Šoštanj, Ruše, Selnica ob Dr., Breg pri Ptuj, Slov. Gradec, Sv. Martin v Sl. gor., Lemberg, Studenci, Tinsko, Sodinci, Vel. Nedelja, Ribnica na Poh., Marenberg, Ormož, Jesenci, Rogaška Slatina, Sl. Bistrica, Vransko-Cinžat. Od društev so prispevali: Kolo j. s. v. Celju 4000 K, Kolo i. s. Mežica 2000 K, Kolo i. s. Ptuj 1680, Krščan, žen. zveza Maribor 620 K, Kmetijsko društvo Rečica v S. D. 500 K, Dekl. zveza Ljutomer 200 K in državne zaščite dece: Murska Sobota 3064 K, Rogatec 2389 in Slov. Gradec 2128 K. Od denarnih zavodov so prispevali le sledeči: Posojilnica Maribor 20.000 K, Posojilnica Konjice 10.000, Glavna hranilnica St. Lenart Sl. g. 1000, Savinjska posojilnica Mozirje 1000, Posojilnica Zalec 500, Posojilnica Sv. Jurij ob Šč. 500, Okr. posojil. Ljutomer 100 in Posojilnica Koprivnica 40 K.

Večje svote so darovala še sledeča podjetja in privatniki: Ravnateljstvo kop. Rog. Slatina 9000 K, Rud. družba Štore 5000, H. Kieffer Sv. Lovrenc n. P. 5000, M. Goričar Mozirje 4000, R. Pevec Mozirje 4000, Rudarski urad Celje 1000, M. Mihaus St. Ilj v Slov. Gorih. 1000 in v Mariboru: Av. Freund 20.000, dr. Pipuš 20.000, N. N. 12.000, ravnat. Križnič 8000, M. Obrat 4000, Thea Suppanz 4000, J. N. Šoštarč 1200, Zbirke so poslale ga. S. Belle St. Jurij ob j. ž. 1479, ga. A. Košenina G. Grad. 2520 in ga. A. Pučnikova iz Sl. Bistrice krasno zbirko 12.180 K. Končno še nabiralne alkoje v Mariboru: Zbirka ge. Marinič-Lahovnik 3020, Nabiralni dan 8. junija 43.504, šolski koncert in gledališče 10.243 K 60 v in Kmečka kočna na obrtni razstavi 57.426 K. K. poslednji svoti so doprinele tvrde Schütz in Zagorka v Sibojah s tem, da so nam darovale večje množine surove posode.

Doslej v časopisih še neizkazani prispevki so: »Kmečka hiša« 57.426, M. Spes Maribor 400, M. Mlinarič 80, Kršč. zveza Maribor 620, Vrtnarice in učiteljice Maribor 260, Šola Nova cerkev 1340, Obč. urad Cinžat 2000, Šola Strnišče-Ptuj 680.

Skupna svota, zbrana po našem društvu, znaša za enkrat 371.552 K 20 vin. Razven tega nam je še od občine Ljutomer obljubljenih 20.000 K. Denar je naložen v Mariborski posojilnici.

Obracam se vniudno do vsi, ki jim je na srečo zdravje in dobrobit naše mladine, da prispevajo kot novoletno darilo kamen k naši otroški bolnici. Vsak dar bo hvaležno sprejet. Prispevke sprejema: Posojilnica, Maribor.

Mariborsko slov. žensko društvo.

Mariborske vesti.

Maribor, 3. januarja 1923.

VSE SOMISLJENIKE V MARIBORU OPOZARJAMO, da poteče reklamacijski rok za vpis v volilne imenike za narodno skupščino dne 6. jan. 1923 zvečer. Vsakdo si naj v tajništvu demokratske stranke v Cankarjevi ul. št. 1 — kjer so imeniki razpoloženi — vpreda, ali je vpisan.

—□—

m Odlikovana sokolska delavca v Mariboru. Nj. Veličanstvo kralj Aleksander je odlikoval z redom Sv. Save V. razreda gg. dr. Ljudevita Pivka, starostu sokolske župe Maribor, ter Ljudevita Kranjca, načelnika iste župe.

m CM družba in obmejno šolstvo. Obrnili smo se na družbino vodstvo za informacije radi podpiranja obmejnega šolstva in smo dobili sledeča pojasnila. Vsi potom veselje ali članarine nabrani zneski se morajo dati centralnemu vodstvu CM družbe na razpolago. Tja se stekajo tudi vse prošnje. — Tekom novembra in decembra 1922 je družba podprla sledeče obmejne šole: Pernice 1000 K, Lipa (Prekmurje) 100 šolskih knjig, Lendava 100 knjig, Marija Snežna: državna zastava, nekaj knjig, Dolga vas 1000 K, Mietsdorf drž. zastava, Apače drž. zastava, nekaj

knjig, Marija Snežna 1000 K, podpora nekemu učiteljskemu 1.600 K, Lokavec 2 zastavi, nekaj knjig, Sladki vrh za božičnico 4000 K, za šolarsko kuhinjo v Marenbergu 2000 K, Sv. Duh na O. vrhu za božičnico 5000 K. Ostale prošnje se bodo po možnosti ugodno rešile tekotom prve polovice januarja.

m Železniške razmere v Mariboru. Na mariborskem glavnem kolodvoru se premika brez vsake previdnosti, ogrožajo se vozila in delavci, kateri morajo po mnenju premikačev sami skrbeti za svojo varnost. Premikalno in vlakovsopremo osobje govori, kjer le more in se čuti neopazovano, le nemško. Med uslužbenci je še vedno nekaj izrazitih Nemcev, kateri niso niti potrebni, ker v službi ali postopajo ali pa marodirajo. — Nekateri se sramujejo tudi jugoslov. službene čepice. Blagajnik brzovozne predaje je Nemeč, tovarne predaje bivši Nemeč, blagajnik tovarne oddaje človek, ki je prišel iz Avstrije in ki v svoji rodbini govori vedno nemški. V delavnicah i. ž. se še vedno spodrija slovensko delavstvo. Temu oddelku načeluje zloglasni Ogrinc. Pred kratkim je bila 20 delavcem odpovedana služba 14-dnevno, Nemeč pa, ki so optirali za Avstrijo, je bilo zelo uljudno naznanjeno, da bodo najbrž maja 1923 premešeni v Avstrijo. Držijo tam tudi gluhe in slaboumne delavce, ker so Nemci. Iz nekega drugega oddelka se vsiljuje več gospodov privatnikov kot tiferije; med njimi prednjači izrazit klerikalen Nemeč. Krivi vsem tem razmeram so gospodje predstojniki pri ravnateljstvu ki nočejo pripoznati jugoslov. smeri južni železnici v naši državi.

m Mariborsko narodno gledališče je po sklepu ministrstva za pošto oprosčeno od poštnine, ker se smatra kot državna ustanova.

m Na naslov naših pralnic in svetlokalnic. Z več strani dobivamo pritožbe, da se v naših pralnicah in svetlokalnicah z v pranje in likanje izročenimi ovratniki, manšetami itd. postopa skrajno malomarno, oziroma se jih pere in lika na način, da pridejo nazaj raztrgani in poškodovani. Včasih so ovratniki že po prvem pranju neuporabljivi. Dalje smo dobili pritožbo proti neki svetlokalnici, da ni hotela izročiti ovratnikov lastniku, ki je izgubil listek, čeprav se je zadostno legitimiral, povedal natančno, kakšni so ovratniki, njihovi znaki in bi bil tudi pripravljen položiti kaucijo. V tem oziru obstojajo res posebni predpisi, toda mislimo da se v tako jasnem slučaju, ko gre za znano osebo in je vsaka sleparija že a priori izključena, vendar ne bi smelo jahati na formalnostih. Vse te in take pritožbe bodo ljudi prisilile, da bodo iskali druga pota in se bodo, ako se razmere ne spremenijo, pričeli ogibati pralnic in svetlokalnic. Sicer pa bi spregovorila pri tem svojo besedo morda lahko tudi obrtna oblast. Zahtevati visoke cene, potem pa brezvestno uničevati tuje blago menda tudi po zakonu ni dovoljeno.

m Določitev najemnine po novem letu. Društvi hišnih posestnikov in stanovanjskih najemnikov sta imeli zadnje dni ponovna posvetovanja in pogajanja glede zvišanja najemnine za stanovanja in lokalne. Prijavni seji društva stanovanjskih najemnikov preteklo nedeljo dopoldne so se zastopniki javnih nameščencev (državnih uslužbencev in železničarjev) postavili na stališče, da odklanjajo vsako zvišanje najemnine, dokler se ne izboljšajo njihovi dohodki. Dasiravno draginja raste so plače vseh javnih nameščencev ostale iste in ker so je pri določanju najemnine treba ozirati tudi na gnotni položaj najemnikov, stoje na stališču, da je dopustno zvišanje šele takrat, ko se jim plače sedanjim razmeram primerno izboljšajo. Društvo hišnih posestnikov, je v nedeljo popoldne sklenilo naročiti svojim članom, naj vpkolencem in javnim nameščencem z ozirom na njihov težaven položaj ne zvišajo najemnin za več ko 100%. Glede ostalih najemnikov, kakor tudi glede onih javnih nameščencev, ki imajo znatne postranske dohodke, se je sklenilo zvišanje najemnin za 100% do 200%, pri boljše situiranih najemnikih zlasti pri luksurioznih stanovanjih pa do 300%. Glede najemnine lokalov, se je pustila članom popolna prostost. Kjer se stranki ne moreta sporazumeti o zvišanju, bo najemnino določilo razsodišče stanovanjskega urada. — Javni nameščenci bodo svoje končno stališče zavzeli

na zborovanju v četrtak zvečer v Narodnem domu.

m Odlikovanja za olepšavo oken in balkonov v Mariboru. Dasi prednjači Maribor s svojimi vrtovi vsem drugim mestom naše države, vendar da tudi tu olepšava mesta še mnogo dela. S tem, da opletemo okna in balkone svojih stanovanj s cveticami, ne damo samo svoji domaćiji prijaznejšega lica, marveč kažemo s tem tudi svetu, da imamo smisel in ljubezen do narave in njene krasote. Kako vpliva na tujca golo mestno zidovje in kako ono, ki ga obdaja s cvetjem in zelenje, ve povedati oni, ki je obhodil mesta nekaterih naprednejših držav. Zato moramo pač le pozdraviti delovanje Vrtnarskega Društva v Mariboru, ki hoče pospešiti olepšavo našega mesta poleg drugega tudi s tem, da daja nagrade in priznanja vsem onim, ki se izkažejo na tem polju. Za pretečeno leto so dobili krasne diplome za lepo okrašena okna, oz. balkone svojih stanovanj sledeči Mariborčani: Ga. Fani Swaty-Bayer, ga. Helena Scherbaum, kavarnarja gg. G. Valjak in Klemencič, podružnica Ljubljanske kreditne banke, ga. Zofija Riha, g. Karol Pfrimer, g. major Dušan Petković, g. prof. Alfouz Vales, ga. Marija Holzinger, ga. Marija Rogelj, lekarnar g. Alojzij Sirah, ga. Olga Balon, Velika kavarana, g. inž. Franjo Gorup, in ga. Amalija Baloh. Zeleti je, da bi se število odlikovancev v prihodnjem letu podesetorilo.

m Delovanje stanovanjskega urada v minulem letu. Iz poročila, ki ga je podal o delovanju stanovanjskega urada v zadnji obč. seji g. župan, posnemamo: V času od 1. novembra 1921 do 21. decembra 1922 je bilo vloženih prošenj za dodelitev stanovanj skupno 1634. Vršilo se je 62 navadnih sej in 10 plenarnih sej sosveta stanovanjskega urada. Večina sej je bila permanentnih, to je od 1. ure popoldne do polnoči. Družinskih stanovanj se je nakazalo skupno 697 in sicer državnim uslužbencem 147, učiteljem 19, zasebnim uradnikom 53, železničarjem 157, delavcem in obrtniškimi pomočniki 154, trgovcem in obrtnikom 53, zasebnikom 85, zdravnikom 4, in odvjetnikom 8. Praznih in opremljenih sob se je dodelilo 163. Stanovanjskih sporov (glede najemnine itd.) je bilo rešenih 239, ter 344 prošenj za zamenjavo stanovanj in priselitev. Večina sporov glede najemnine temelji na neopoznavanju, v mnogih slučajih pa na lastni krivdi najemnine. V nekem slučaju je neka stranka sama plačala za dve prazni sobi, ki jih je odstopila neka družina, nič manj nego 1500 K mesečno. Potem ni čuda, če tudi drugi skušajo doseči take dohodke iz najemnine. Kakor je razvidno iz teh podatkov, je imel stanovanjski svet v minulem letu, posebno v začetku, ogromno in nehvaležno delo. Proti koncu leta se je delo zelo zmanjšalo, to pa iz razloga, ker ni več razpoložljivih stanovanj in se torej tudi ne more sklepati o nakazilu. Za hišne posestnike je stanovanjski urad sicer velika nadloga, za najemnike pa je tudi v bodoče še nujno potrebna institucija.

m »Lepota Slovaške«. Predavanje, ki ga priredi Jugoslov. čehoslov. liga v četrtak pod tem naslovom s krasnimi skioptičnimi slikami, se mora radi poznejšega shoda državnih nameščencev pričeti že ob 19. uri, torej ne ob 19. uri, kot smo javili včeraj. Prosimo torej točnosti, da ne bo predavanje moteno s poznejšim prihajanjem.

m Javne nameščence in železničarje, ki se v četrtak udeležijo protestnega zborovanja ob 20. uri v Narodnem domu, opozarjamo, da se vrši ob 19. uri v mali dvorani Narodnega doma predavanje s skioptičnimi slikami o lepotah Slovaške in jih vabimo, da se poslužijo te ugodne prilike duševne zabave, ker ni nikake vstopnine. Jugoslov. čehoslov. liga.

m Plačevanje občinske doklade na vino. Mestni magistrat opozarja, da je občinsko doklado na vino plačati ob enem z državno trošarino sicer se bode računalo onim strankam, katerim se mora vposlati poziv na plačilo zamudne obresti in opominske stroške. Za jedno se opozarjajo hišni posestniki, da je začasno, dokler ne naznani davčna oblast davčno podlogo glede najemnine za leti 1923 in 1924, plačati občinske doklade kakor gosaščino, vodno najda-

do in kanalsko pristojbino v trikratnem iznosu predpisa za 1922. Ob enem se naznanja, da je pokrajinska uprava odobrila provizorij za 1923, s katerim se mestni občini mariborski dovoljuje pobirati vse občinske davščine kakor v letu 1922.

m Božičnica Društva za podporo revnih učencev v Mariboru. Društvo za podporo revnih učencev je priredilo svojo prvo božičnico, ki je bila skromna kakor vsak začetek. Obdarovanih je bilo 137 otrok, od teh jih je dobilo 53 gotove čevlje, drugi pa perilo, blago za obleke itd. Obdarovanje se nadaljuje 36 parov čevljev je že naročenih; obleka se bo oskrbovala, v kolikor bodo dovolila sredstva. — Društvu za podporo revnih učencev je pristopilo dozdaj blizu 500 članov, med temi 32 ustanovnih. Število rednih članov bi se moralo najmanj podesetoriti. Občina je dovolila 30.000 K podpore. Imena ustanovnikov bodo objavljena. Vsem, ki so kaj darovali, bodi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala. Zaeno pa društvo apelira na vse prijatelje revne šolske mladine, da mu tudi v bodoča ne odrečejo pomoči. Potreba je velika. — Čez 500 bednih otrok čaka na podporo našega društva. Spominjajte se ob vsaki priliki revnih mladičkov in bodite uverjeni, da vam bodo mlada srca hvaležna za vsak dar, ki ga naklonite društvu. Darove sprejemajo: društveno vodstvo, policijski komisarijat in gđc. Pfrimer, Zrinjski trg 1.

m Revček Andrejček. V nedeljo dne 7. t. m. se vrši v Nar. domu ob pol 16. uri otvoritvena predstava Ljud. odra z znano narodno igro »Revček Andrejček«. Kakor slišimo, bo gostoval gosp. Janko, član mariborskega Nar. gledališča, v vlogi Anžeta. Pričakuje se, da se bo mariborsko občinstvo udeležilo v obilnem številu in s tem dokazalo svojo naklonjenost mladi ustanovi.

m Gospodinjski koledar Jugoslov. Matice je dospel. Na prodaj je v knjigarnah in v pisarni podr. Jug. Matice Sodna ul. 32, od 2.—3. pop. Stane za člane v pisarni din 8.—, za nečlane in v knjigarnah 10 Din. Razun beležnega dela in troškovanja za gospodinjstvo prinaša koledar še sledeče razprave: Ženska društva in organizacije (v naši državi). Zaščita dece in mladine. Negovanje dojenčka. O zdravstvu. Domača lekarna. Za dom, Kuhinjski recepti. Gospodinjsko šolstvo. Ljubo doma, kdor ga ima. Skromni dedje, zapravljivi vnuki. — Koledar je uredila Utva. — Gospodinje, sezite po njem!

m Velikanski požar v Franzovem mlinu je nedvomno še vsakomur v spominu. Takrat in ob številnih drugih prilikah se je dokazalo, kolike važnosti je za vsakega poedinca dobroopremljen in izvežban ognjegasec. Dnevne vesti po časopisju o raznih nezdodah in nesrečah poročajo, da je rešilni oddelek vedno in vsakomur v sili in nesreči na pomoč. Ali ni torej dolžnost vsakega posameznika, da podpira to človekoljubno in občekoristno društvo? Da, to je! In zato pričakujemo, da pridete vsi brez izjeme polnoštevilno na dobrodelno veselico, ki jo priredi mariborsko gasilno društvo in njega rešilni oddelek dne 6. januarja ob 20. uri zvečer v Götzovi dvorani. Vstopnina je z ozirom na ogromne izdatke zelo nizka. Da pri večerni blagajni ne bo prevelikega navala, se dobe vstopnice že sedaj v sledečih trgovinah: Ellinger, usnje, Kralja Petra trg, Jegliš, železnina, Gosposka ulica, Zlata Brišnik, papir, Slovenska ulica, Höfer, muzikalije, Šolska ulica, Ošlak, usnje, Aleksandrova cesta, A. Bien, brivce, Frankopanova ulica, Krempl, trgovina, Meljska cesta, Berdajs, trg., Trg svobode, Turic, trg. Vodnikov trg.

m »Faust«. Opozarjamo cenj. občinstvo, da radi nepričakovanih ovir odpade današnja predstava »Faust«. Že kupljene vstopnice veljajo za prihodnjo predstavo »Fausta« v ab. A.

m Društvo jugoslov. akademikov nas prosi za objavo sledečih vrstic: Cenj. dame, katere so obljubile pecivo ali druge prispevke za akad. ples, prosimo, da pošljejo svoje darove dne 5. januarja tekotom popoldneva v malo dvorano Narodnega doma.

m Božična obdaritev vojnih invalidov, vdov in sirot v mariborskih bolnicah. Dne 24. dec. 1922. sta obiskala delegata združenja vojnih invalidov v Mariboru in sicer tajnik gosp. Kaučič

Jožef in preglednik gosp. Breznik Konrad tukajšnje javno in vojaško bolnico v svrhu božične obdaritve bolanih vojnih žrtve, katerim sta delila zneske po 100 in po 400 K v denarju. Več teh ubogih, od merodajnih faktorjev popolnoma zapuščenih in v največji gmotni bedi se nahajajočih vojnih žrtve ki leže že mesece težko bolani, je jokalo od prevelikega veselja, ki jim ga je pripravila z božično obdaritvijo organizacija vojnih invalidov. Delegata sta se posebno laskavo ter pohvalno izrekla o vzornem redu in snagi v mariborski občini javni bolnici.

m Za Jugoslovensko Matico je naradral na Silvestrov večer g. Bratož v restavraciji Maribor 25 din.

m Poverjenstvo Slovenske Matice v Mariboru. Kakor smo že zadnjič poročali, je prevzel poverjenstvo Sloven. Matice v Mariboru tudi še za letos g. Pleskovič, vodja zaščitne dece v Strossmayerjevi ul. št. 26. Na to obvestilo pa se je javilo pri g. poverjeniku samo par ljudi, zato pozivamo ponovno našo javnost, da se v čim večjem številu naroči na knjige naše stare Slovenske Matice. Članarina stane za letos 20 D; oni, ki so svojevčasno vplačali že staro članarino (10 D), morajo ostanek še doplačati.

m Vodstvo dnevnih zavetišč se iskreno zahvaljuje vsem cenj. damam, ki so darovale kolače za božično obdarovanje tukajšnjih revnih otrok. Dalje izreka zahvalo ravnateljstvu »Vesne«, v kojem zavodu se je sešilo brezplačno 14 oblek za deklice in 34 srajc in bluzic za dečke, in vsem drugim gospem, ki so istotako pomagale s šivanjem oblekic. Naj bode vsem tem blagim srcem v zahvalno spomnjen, da so pripravile ubogim otročičem pravo božično veselje!

m Prvi sanatorij v Mariboru. Z novim letom smo dobili v Mariboru prvi sanatorij, katerega so ustanovili in opremili znani bratje Tavčarji. Sanatorij se nahaja v bivši Ogrizekovi vili v bližini vinorejske šole. Del poslopja, kjer se nahajata operacijski sobi, je bil na novo prizidan, ostali stari prostori pa so bili tako preurejeni, da ima v njih prostora 40 oseb. Poleg glavne operacijske sobe se nahaja Röntgenov aparat, ki je edini te vrste v Sloveniji. Kakor doznavamo dobé državi nastavljeni in njihove rodbine znaten popust v obeh razredih sanatorija.

m Razborit kotijaž. Jože Kramberger, kotijaž gasilnega društva v Mariboru je novo leto proslavljal pri kozarcu. Pri tem je pogledal malo pregloboko in posledica je bila, da se je sprl z nekim Bastom iz Krčevine. V hudih vinskih razboritosti je potegnil nož in hotel z njim dati nasprotniku mal' spomin. Njegovo namero je preprečil stražnik, ki je oba petelina vtaknil vsakega v poseben oddelek.

m Iz Silvestrove noči. Pred kolodvorom je bil aretiran nek Joško Vidovič, ker je malo prej vrgel v okno hotela »Meran« kamen ter razbil šipo. Storiil je to iz maščevanja, ker so ga posadili iz tople sobe na hladno. — Nek Jože Azman in Lojze Fekonja sta se znašla v prvih minutah novega leta na ulici v temnem objemu. Ko je prišel še stražnik, sta se spogledala ter zatrdjavala, kažoč drug na drugega, češ, ta me je napadel. Ker se nista mogla natančno spomniti, kako je bilo, sta morala v »hladilnico«. Nadebudni mladeniči so iz razposajenosti razbili ulično napisno tablo v Stritarjevi ulici. — V splošnem pa je noč potekla še precej mirno.

m Tatvina. Neprijeten uvod novega leta je doživel nek Franjo Strimpf, stanujoč na Koroški cesti. Popoldne na novega leta mu je nek neznanec vrgel v okno njegovega stanovanja kamen in mu razbil šipo. Misleč, da so to sturili otroci, je šel zadevo prijaviti policiji. Ko se je vrnil s stražnice, je opazil, da mu je skozi razbito okno nekdo ukradel razno perilo.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sreda, 3. jan. Zaprto.
V četrtak 4. jan. Zaprto.
Petek, 5. jan. Užitarji, C (Kuponi)
Premijera.

□

»Faust«. Opozarjamo cenj. občinstvo, da odpade radi nepričakovanih ovir današnja predstava »Faust« (ab.

A.) Kupljene vstopnice pridejo v poštev za prihodnjo predstavo »Faust« v ab. A.

»Užitkarji«. V petek, 5. jan. se vrši premijera »Užitkarjev«, kmetska tragedija v treh delih, spisal Alojzij Remec. Remca poznamo še po »Učiteljici Pavli« in po verziški komediji »Kirke«, ki jo je vprizorilo tuk. gledališče lansko sezono z jako lepim uspehom. Zadnje Remčevo delo »Užitkarji« nedvomno prekaša prvi dve drami vsebinsko, kakor udi tehnično. Obširnejše poročilo o drami, priobčimo jutri.

K. P.:

Dijaška stanovanja v Mariboru.

Z odlokom od dne 10. novembra 1922. št. 15215 je Višji šolski svet v Ljubljani načel silno važno vprašanje. Ukazal je ravnateljstvom srednjih šol in učiteljišč, naj sestavijo posebne komisije, ki bodo pregledale dijaška stanovanja. — Do 20. decembra je bilo treba o zadevi izvesti. Na temelju izvestij bo menda oblast tekom šolskega leta ukrenila, kar se ji bo zdelo potrebno in koristno.

Pravkar navedeni ukrep Višjega šolskega sveta je moral razveseliti vsakogar, kdor se zanima za vzgojo mladine, komur je le količkaj do bodočnosti našega naroda. Zakaj ne le od šole, ki jo dijak obiskuje, ne le od učiteljev je odvisno, kako se bo učence telesno, umstveno, predvsem pa npravno razvil; bolj kot šola vpliva nanj stanovanje.

Da je nezdravo stanovanje za dijaka neizmerna nesreča, tega mi pač ni treba dokazovati. Koliko mladih nadarjenih mož smo Slovenci izgubili! Jedva so zastavili pero, že jim ga je iztrgala neusmiljena usoda. In navadno navajajo kot vzrok prerani smrti: »Kot reven dijak se je moral potikati po stanovanjih, ki so mu pogubila zdravje.« Koliko pa je žrtve nehygieničnih dijaških stanovanj, ki jih ne zapisuje nobena statistika, ki tonejo neopaženi v prezgodnji grob? In koliko nesrečnežev boleha vse svoje žive dni, ker so prebili morda le eno samo zimo v hladni, vlažni dijaški sobi, kamor ni nikoli posijalo blagodejno sonce!

Sicer pa zgolj higienično nedostatna stanovanja še niso največje zlo. Takemu stanovanju se človek lahkoogne, če ga baš skrajna beda ne prisili vanj. Mnogo bolj pogubna so ona stanovanja, ki v npravnem pogledu ne ustrezajo, ki pogubno učinkujejo na npravnost dijaštva, ki mladino kazijo.

Večkrat se čudijo ljudje, da imajo vrti roditelji pokvarjeno dečo. Ne čudijo bi se, ko bi pomislili, da otroka niso vzgojili le starši in učitelji in drugi poklicani vzgojitelji, ampak še cela vrsta nepozvanih pomagačev. — Vsaka oseba s katero se otrok družii — bratje in sestre, vrstniki in starejši tovariši, družina, sosede, — vsa vas in vse, kar prihaja vanjo sodeluje pri zgodi naših otrok. In najhuše je, da ni moči uklanjati vseh pogubnih stikov z npravno kvamnimi sovgojevalci. Koliko pijančkov, vzgaja gostilničarjevega sinu, koliko npravnih besed čuje krčmarjeva hčerka. Zato pa pravi narodna modrost: »V mlinu in v krčmi se ne ženi!« Björnsterne Björnson je v svoji pripovedki »Synnöve Solbakken« moistrsko očrtal, kako pogubno vpliva pokvarjeno hlapčce na kmetskega fanta; šele drugovanje z dobro deklico mu zopet očisti otrovato srce. Blagor staršem in učiteljem, ki so v borbi s kvamnimi sovgojevalci pobedili preteče zlo!

Ali se zavedajo starši nevarnosti, ko odpravljajo svoje kolikor toliko dobro dete v mesto?

Koliko novih vzgojevalcev preži tu na mlado dušo! Cesta, izložbe, tovariši, zabave čtivo, in bolj ko vse drugo — stanovanje.

Gospodar in gospodinja, pri katerih dijak stanuje zastopata starše, njih obitelji nadomestuje domačo obitelj, sostanovalci brate ali sestre. Ali so starši res uverjeni, da jih bo gospodinja dobro zastopala? Kdo vam jamči, da sostanovalci ne bodo zaveli novinca na slaba pota? Če so krušni bratje pokvarjeni? Kar svet stoji, zdravo jabelko še ni ozdravilo gnilega; še nikoli ni zdravemu jagnjetu prijalo, če je zašlo med garjeve ovce.

Kmet, ki mora dati dobrega konja v refo, bo skrbno preudaril, komu naj biga izročil. Krivda bo torej v prvi vrsti zadelja starše same, ako zajed dijače v po-

gubno okolje. Pretirana skopost nikjer ne hašni. Res pa je tudi to, da starši včasih pri najbolji volji ne morejo najti za svoje otroke primerne stanovanja. Kolika je moralna vrednost gospodinj, koliko za-leže ne vzgojni vpliv, na dobrodušnem, prijazno se smehljajočemu licu ni zapisano. In sostanovalcev navadno ni na izpregled. Še tako skrbno izbiranje stanovanj včasih nič ne pomaga, ker se preteče nevarnosti skrivajo in jih ni moči takoj zaslediti.

Da se torej ukloni pogubni vpliv slabih stanovanj, morajo drugi činitelji na plan, ki bodo pomagali staršem izbirati stanovanje, odnosno jim svetovati, ko bi bilo treba, da starši poverijo svoje dete drugi gospodnji. Nadzorovati dijaška stanovanja so pač v prvi vrsti pozvani ravnatelji in učitelji srednjih šol.

Ne bom ugal in koliko so se doslej imenovani činitelji zavzemali za dijaška stanovanja. Človek stori svojo dolžnost. Kar se mu naravnost naloži, stori; drugo rad opusti, ker se boji sitnosti in zamere. Prevelika gorečnost še oblastim ni všeč, nikar da bi jo odobraval tovariši. Tam v Jutni deželi si je nekdo nekoč opral roke; in nikjer ne čitaš, da so ga sodobni ljudje radi tega omalovaževali ali celo črtali in preganjali.

Jasno je, da se je morala zavzeti za dijaška stanovanja oblast. In zdaj Vam bo tudi jasno, zakaj se je obveselil gori navedenemu odloku vsak odkritosrčen prijatelj mladine.

Ne vem, kaj so izteknile druge komisije, ki so v smislu odloka pregledovale dijaška stanovanja. Poročal bom le o tem, kar sem sam videl, ko sem v društvu svojega tovariša posetil stanovanja 42 gojenk našega zavoda. (Le toliko jih namreč od 98 ne stanuje pri sorodnikih).

Omeniti mi je najprej, da sva, s tovarišem gledala le bolj na to, ali so stanovanja higienična ali ne. Ali pa ustrezajo stanovanja tudi npravstvenim, torej vzgojnim zahtevam, sva mogla ugotoviti le bolj površno. Kjer je zlo bodlo v oči tam sva ga opazila. Vse drugo boveda mogla doznati šele po preteku nekoliko tednov, ko obveda svoje posete ponovila; in dotle boveda našla še druge metode, ki nama bodo dale točnejše podatke o stanovanjih, čijih vzgojni vpliv se nama je zdel sumljiv.

Končni sod: preludo ni. Priznati moram, da sem se bal hušega; uveril sem se na svoje oči da naše gojenke iz večine ne stanujejo slabo. Prišla sva s tovarišem tudi v taka stanovanja, kjer sva se spričo nagizdnega pohištva in dovršene udobnosti kar spogledala. Lepšega in zdravjšega stanovanja bi ne mogel nihče želeli niti svojem u edinemu bolehiemu otroku. Prišla sva pa tudi v taka dupla, kamor vse leto solnce ne posije, kjer je bilo nečedno in je bil zrak skrajno neugoden. Stanovanja sva razdelila na štiri vrste. Končni pregled naju je potičil, da so stanovanja 14 gojenk prav dobra, 16 dobra, 5 manj primerna, 5 neprimerna. Dve stanovanji pa sta popolnoma neprikladni, ker — so nekateri ljudje na svetu predobrodušni

Poudarjam še enkrat, da sva gledala le bolj zdravstvene nedostatke. Ali vseeno ponavljam: ne, prehuo ni; hvala Bogu, da ni huje. Ali z vzdihom moram spet pristaviti: »Daj Bog, da bi bilo kmalu bolje!« Žal mi je tiste četrtine, ki stanujejo jedva primerno in povsem neprimerno. Žal mi je tistih gojenk, ki jim vse leto ne posije solnčce v stanovanje. Žal mi je predvsem one pridne dušice, ki stanuje daleč v predmestju, ki tudi nikoli ne vidi zlatega solnčnega pramena v svoji zadehli, nemara 12 m veliki sobici, ki jo deli s tremi otroki, kjer razen postelji in drugega pohištva, še borne mizice ne in žal mi je vseh onih, za katere ne vem, ali jim napol slepo oko gospodnje res vsaj v enem nadomeščuje bistro in skrbno materino oko.

In zato moj vzdih: »Bog daj, da bi bilo boljše!« Toda kako, na kak način? Kaj bi se dalo ukreniti?

Samo par nasvetov in predlogov: 1. Roditelji, učitelji vzgajajte otroke tako, da bodo njih volja jaka in na dobro usmerjena; samostalnost, samostalen dijak se bo lagle branil kvamnim vplivom okolja in bo tudi brez nadzorstva in večnega vodstva našel pravo pot. 2. Starši, bodite oprezni pri izbiranju stanovanja in ne skoparite, ko gre za srečo Vaših otrok. 3. Višji šolski svet naj odredi, da se pri vsaki šoli ustanov-

vi odbor, ki bo nadzoroval dijaška stanovanja. Pritegne se naj odboru tudi šolski zdravnik. 4. Nezdrava stanovanja, še bolj pa tista, ki so v npravnem pogledu sumljiva ali nedostatna, pridejo na »indeks«, ki je za vse šole v mestu obvezen. 5. Kdor hoče v šol. letu 1922-23 jemati dijake na stanovanje, mora to omenjenemu odboru naznani, ki stanovanje odobri ali ga prepove. 6. (Eventualno.) Odbor bo nasvetoval starišem dijaška stanovanja. 7. Pošteno obitelji naj sprejemajo dijake na stanovanja. Kdor bi lahko sprejel dijaka in tega noče storiti, ne samo da ne izpolnjuje narodne dolžnosti, marveč zakrivi veliko zlo, ker prepušča vzgojo narodnega naraščaja v to nepozvanim, ker nesposobnim ljudem.

V srednjih šolah se vzgajajo narodu pastirji, nosilci, širitelji, množitelji narodove prosvete. Vprašanje dijaških stanovanj je važno, preusodno za narodno bodočnost, da bi se smelo nesrečno zopet odstaviti iz dnevnega reda. Naš narod je majhen; skrbno mora čuvati svoj naraščaj, zlasti pa svoj umstveni naraščaj. Kdor je v to pozvan, naj pazi, da ostane zdrava slehernna vejica našega drevesa, posebno pa tista, od katerih pričakujemo cvet in sad.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Sobota 23. dec. Večina poslancev zapusti po razpustu nar. skupščine Beograd. V klubih se vrše posvetovanja o volilnih pripravah. — Kralj odlikoval bivše ministre in poslance, ki so glasovali za ustavo. — Vlada zahteva izpremembo pogodbe v Solunu.

Nedelja, 24. dec. Radikalna vlada hoče za velike župane imenovati same radikalce. — Italija objubi da bo 16. januarja ratificirala rapalsko pogodbo. — Slovanski dijaški kongres v Pragi zaključen.

Ponedeljek, 25. decembra: božični prazniki.

Torek, 26. dec.: božične počitnice brez važnejših dogodkov.

Sreda, 27. decembra: Pričetek volilnega gibanja v mariborski oblasti. Dr. Kukovec v ptujskem okraju. — Komunisti snujajo novo stranko. — Na lausanski konferenci dosežen sporazum glede morskih ožin. Čičerin izjavi, da ne podpiše nobene v Lausanni sklenjene pogodbe.

Četrtak, 28. dec.: Spor v radikalni stranki. Pašić izključi pet voditeljev. — Protij nastopi proti Pašiću. Zahteve muslimanov vzbujajo nevoljo pri radikalcih. — Na Madžarskem razpisano prisilno posojilo. — Proglas radikalne stranke na narod. — V Beogradu odkrita bolgarska špijonaža.

Petek, 29. decembra. Pašić se pogaja z muslimani glede vstopa v vlado. Muslimani stavijo nove zahteve. — Dr. Šušteršič dospel v Beograd ter skupno s poltr. nam. Hribarjem posetil Pašića. — Radić namerava kandidirati tudi v Sloveniji in Macedoniji.

Sobota 30. dec.: Ministrski svet definitivno določil velike župane po večini radikalce. Za mariborsko oblast je imenovan dr. Ploj. Demokraski klub razpravlja o proglastu na narod.

Nedelja, 31. dec.: Izjava novega finančnega ministra o finančni politiki. Hoče ukiniti devizne naredbe in znižati izvozno carino.

Ponedeljek, 1. januarja 1923: Sijajen zbor zaupnikov demokratske stranke v Zagrebu. Nad 3000 zaupnikov. Govorili ministri Pribičević, Timotijević, dr. Kukovec, Kumanudi, Marinković, dr. Lukinić in drugi. Velik utis na Hrvatskem in v Beogradu. Sijajna manifestacija demokratske ideje. — Pašić nadaljuje pogajanja z muslimani. — Pričetek konference v Parizu o nemških reparacijah.

Torek, 2. jan.: Sklenjen volilni sporazum med demokrat in zemljoradniki. — Vlada zaplenila volilni proglas komunistov. SKS določili kandidate za volitve. V mariborski oblasti nosilec liste gosp. Drofenig.

Sokolstvo.

o Načelstvo Kola jahačev sokolskega društva v Mariboru naznanja, da sodeluje pri povorki o priliki badnjaka v soboto, dne 6. t. m. in vabi vse brate, da se udeleže polnoštevilno. Zbirališče točno ob pol 13. uri v Narodnem domu. Bratje, ki nameravajo sodelovati, naj prijavijo svojo udeležbo br. Novaku do petka popoldne. Zdravo! Načelstvo.

Kultura in umetnost

x Podaljšanje V. umetniške razstave kluba »Grohar«, V. umetniška razstava kluba »Grohar«, kolektivna razstava slik gosta Johannesa Heppengerja v veliki kazinski dvorani je podaljšana do 7. t. m.

x Užitkarji so najnovejše dramsko delo znanega dramatika dr. Al. Nemca in se vrši prva uprizoritev v Mariborskem gledališču v petek dne 5. t. m. ob 19½. Drama obdeluje problem naših užitarjev in je brezdvoma eden najmočnejših pojavov v naši dramski literaturi zadnjega časa.

x Planinski koledar za l. 1923 je izšel že v ponatisu ter se dobi pri založniku: Brunon Rotter v Mariboru, Krekova 5; ker je tudi ponatis že skoraj razprodan.

x 2. redni občni zbor Strokovnega združenja jugoslav. oblikujočih umetnikov v področju Slovenije se vrši dne 6. jan. 1923. ob 10. uri predpoldne v restavraciji Union v Ljubljani. Člani se vabijo, da se vdeležijo tega občnega zbora polnoštevno.

x Nova Evropa. Izšla je 12. številka VI. knjige odlično urejvane revije »Nova Evropa«. Ta številka je posvečena Kumanovu in prinaša sledeče prispevke: Kumanovo (Limik), Kumano vo Mlado Nagoričino (S. Stojanovič), Kako smo ušli u Kumano vo bitku (St. S. Šapinac), Črtice iz ratnog dnevnika. (Ev. Gj.). I. M. Petrovič, Bojdogonjaska pratnja. Kulturni pregled: Danko Vitezić (A. Barac). Številki je priložena vsebina za šesto knjigo. V novem letu izideta dve knjigi po 18 zvezkov. Prva številka, ki izide dne 1. pr. m. bo posvečena razmerju med cerkvijo in državo. Prispevke so poslali: škofa Bauer in Jeglič, bački vladika Irenej, senjor protestantske cerkve v Zagrebu dr. Popp, dr. Korošec, dr. Grivec in drugi. Ena prihodnjih številk bo zopet posvečena slovenskemu vprašanju.

x V. V. Zjenkovski; Ruski mislec i Evropa. Priredila i predgovor napisal: Izidara Sekulić, 1922. Izdanje »Nove Evrope« Zagreb. (V. cirilici). V dobi, ko je tako aktualno vprašanje Rusije in ruske revolucije, ko so oči vsega sveta hote in nehote obrnjene v to ogromno slovensko deželo med vzhodom in zapadom, so študije V. V. Zjenkovskega, ki jih je objavila in sedaj ponatisnila »Nova Evropa« dragocen prispevek k spoznavanju ruske duše. Pisatelj nas seznaja z namori Gogolja, Hercema, Tolstoja, Dostojevskega, Flođorova, N. J. Danjilevskega in K. Leontjeva o zapadni kulturi in njenemu razmerju do Rusije. V posebnih člankih razpravlja o stališču slavjanofilov in o najnovejšem gibanju ezvrijev. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, kdor se zanima za ruski problem in sploh za kritiko zapadne kulture.

Izored sodišča.

Maribor, 29. decembra.

Nasilni ljubimec.

Med mlinarskim pomočnikom Ivanom Čizmazija v Gornji Bistrici, okraj Lendava, in Veroni Čizmazija, ki pa ništa v sorodstvu, že obstoja delj časa napeto razmerje, ker ga zadnja noče poročiti. Ze meseca septembra ji je ljubimec, ki je sijovit človek, grozil, da jo ubije. Takrat se je sodno postopanje zoper njega ustavilo. Toda, ker ga je ovidila, je bil še bolj jezen nanjo. Dne 9. nov. zvečer prišel je k njej, ter jo zavlkel v njeno hišo. Vrata je nasilnež zaprl ter svoji žrtvi držel nož v rokah — grozil, da jo zakolje. Na vpitje ogrožene so prileteli na pomoč nasilnežev oče in brat ter soseda Jožef Damjan in Stefan Balazič. Ko so ogroženo rešili, se je obrnil razdivjani človek z nožem v roki proti Balaziču, a je udarec odbil Damjan. Nato je skočil divjak za bežičim Balazičem ter ga pehnil od zadaj v hrbet, tako, da je zadobil težko telesno poškodbo, ki je motila zdravje in poklic za več kot 30 dni, ter je bila prizadana s takim orodjem in na tak način, s čimer je združena smrtina nevarnost, ker so bila ranjena pljuča. Čizmazija prizna, da je poškodoval Balaziča, taji pa, da bi se lotil Verone Čizmazija. Pred okrožnim sodiščem je bil obsojen na 10 mesecev težke ječe.

Nepoboljšljiva sraka.

Devetindvajsetletna v Jelovec, okraj Slovenska Bistrica, pristojna, brezposelna Katarina Cverlin, je radi tatvine že 8 krat predkaznovana, zadnjič leta 1920 s sodbo okrožnega sodišča v Mariboru na 3 leta težke ječe. Letošnje poletje je doslužila to kazen, ki je ni mogli spametovati, ter je začela znova krasti. Kradla je po gostilnah v Mariboru, Ptuj, Sv. Lenartu v Slov. gor., Peklu pri Poljčanah in v Celju perilo. Svoj namen je dosegla na ta način, da si je sobo najela, si pomoci spravila blago, ki ga je nameravala ukrasti skupaj in zginila ponoči. Če ji to ni bilo mogoče, pa zgodaj zjutraj. V treh slučajih je kradla v družbi s tatinskimi tovarišci, katerih pa se dosedaj ni dalo izslediti. V gostilnah se je prijaviła, z napačnim imenom. Od 31. avgusta pa do 16. oktobra je izvršila devet tatvin. Prizna edino tatvino pri gostinčarji Julijani Breznik v Mariboru, kateri je v noči na 6. sept. odnesla 4 rjuhe, 4 prevlake za zglavnike in 2 obrisači. Vse druge tatvine pa taji. Zaslišane priče pa spoznajo z vso gotovostjo obtoženko kot tisto osebo, ki je v noči, ko je bilo ukradeno perilo, prenočevala v isti sobi, iz katere je perilo zginilo, in da ženske naslednjega dne ni bilo več v sobi. Okrožno sodišče je nepoboljšljivo tatico obsodilo na dve leti težke ječe.

Sraka v moških hlačah.

Devetnajsetletni na Breg pri Ptuj pristojni mlinarski vajenec Martin Žirovnik, ki je že sedemkrat predkaznovan, se je zagovarjal pred senatom radi hudodelstva tatvine. Osumljen je, da je v noči na 16. novembra v družbi dosedaj neznanih tovarišev vdrl v trgovino Antona Kosa v Turmušah, okraj Ptuj, ter odnesel 9 kg klobas, 4 kg sladkornja, 2 kg žgane kave, 2 paketa sveč, nahrbtnik, 5 litrov slivovke, 1½ litra vina, 1½ kg sira in 1½ kg bombonov v skupni vrednosti 3164 K. — Žirovnik, ki je delamržen postopač, je bil vkljub tajejnju obsojen na šest mesecev težke ječe.

Prijatelj svinjine.

Posedniški sin Franc Slana v Godomeriah, okraj Ljutomer, je vlomil v noči na 20. nov. v družbi pobeglega Franca Lapornika v hlev Marije Razlag v Mali Nedelji in ukradel 72 kg teško svinjo v vrednosti 5000 K. Sodišče ga je obsodilo na 3 mesece težke ječe.

Vlomi in tatvine.

Sestindvajsetletni delavec Franc Budja iz Okoslavca, okraj Gornja Radgona, je vdrl dne 15. oktobra v stanovanje Ljudevita Mira v Kocjanu in pokradel usnjate gamaše, hlače, telovnik, spodnje hlače, nahrbtnik, britve in samokres; nadalje je vlomil v hišo Rudolfa Mira in odnesel nož, denarnico, ogledalo in peresnik. Dne 25. julija pa je okradel Jožetu Jerovščku v Nosovčah 3 m blaga in meseca avgusta 1921 Rudolfa Horvatu pri Kapeli koso s kosilščem. Sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev težke ječe.

Tridesetletni delavec Josip Stopajnik v Spodnjem Dravogradu, je dne 18. novembra vzal svojemu metodajalcu Avgustu Vezjak v Remšniku gotovine 22.200 K. Stopajnik, ki tatvino prizna, je bil obsojen na 4 mesece težke ječe.

V Hermance pristojen ciglar Franc Nerat, ki je radi tatvine že 4-krat predkaznovan, je ukradel posedniku Jožetu Himelreih v Rihtaroveh, okraj Gornja Radgona, 2 suklnji, 2 para hlači, klobuk, par čevljev, par usnjenih in par suknenih gamaš. Sodišče ga je nagnadilo s tremi meseci težke ječe.

Bivši finančni pripravnik Ivan Trbižan v Slovenski Bistrici je v noči na 2. oktobra vzal iz zaklenjenega kovčeka Ignaca Kamnika v Slov. Bistrici moško obleko v vrednosti 4000 K, dne 8. novembra pa iz zaklenjene miznice Antonu Novak v Planini 2200 lir. Obsojen je bil radi hudodelstva tatvine na 3 mesece težke ječe.

Ko otirate ledene rože na oknih, mislite na »DRUŠTVO ZA PODPIRANJE LJUDSKO. IN MEŠČANSKO-SOLSKE MLADINE«!

Gospodarstvo.

KMETIJSTVO.

Pripravljanje prinel.

V okolišu bizejskega vinogorja se je svoj čas v slivorodnih letinah nasušilo velike množine takoimenovanih »prineli«. Prinele so olupljene, suhe slive brez koščic, stisnjene v ploščice po načinu suhih fig v vencih. Teh prinel pa niso proizvajali tamkajšnji domačini, ampak »Goričani« — slivarji, ki so dohajali trumoma za časa zorenja sliv v te kraje. Sčasoma so se lotili tega posla tudi nekateri domačini, posebno oni, ki so došli v sorodstvo z Goričani.

Za izdelovanje prinel je vzeti zbrane, lepe, še trde, torej ne popolnoma zrele slive, ker je te lažje dobro in hitro lupiti. Vendar morejo biti že toliko zrele, da se dajo koščice med sušenjem lahko iztisniti.

Goričani rabijo za lupljenje posebne zakrivljene nože, ki si jih napravijo iz starih kos ali srpov. Olupljene slive razgrnejo po lesah in jih takoj močno zažveplajo. V ta namen vlagajo lese v velik zaboj, ki ima nad dnom mala vrata. Skozi to odprtino se porine v zaboj na strešni opeki žrjavica, na katero se nasuje žveplo; nato se vrata dobro zaprejo. Čez dve ali tri ure vzamejo lese iz zaboja in jih postavijo na sonce. Vsled žvepljanja dobe olupljene slive bolj svetlo bojo in ovenijo nekoliko. Pri lepem vremenu so slive za dva ali tri dni toliko vsušene, da se dajo s lahkim pritiskom izkoščiti ter oblikovati v ploščo, podobno figam, ki se tržijo v vencih. Ako nimajo še sedaj slive lepe svetlorumene barve, se še enkrat zažveplajo na opicn način. Na to jih je sušiti eden ali dva dneva na soncu in ploščato oblikovanje izpopolniti; zadnji čas jih je pa sušiti v senci, da ostanejo prožne in ne otrde. Kjer so sušilnice na razpolago, se suše prienele tudi v teh, posebno pri slabem vremenu.

Prinele so dovolj suhe, če se ne sprimejo, ako jih stisnemo v peščici več skupaj in če ne čutimo vlage pri tem stiskanju. Prinele shranjujejo v zabojčkih na suhem prostoru. Sčasoma dobe same od sebe nekako sladkorno prevlako in posebno fin aroma.

Prinele so izborna sadna konservo ne le za dom, ampak tudi za prodajo in so lep vir dohodka tam, kjer se je njih izdelava udomačila.

Nekateri pripravljajo prienele tudi tako, da lepe, prav zrele slive porinejo za par trenutkov v krop. Sedaj se da z njih potegniti tanka kožica prav lahko brez noža. Potem se sušijo po opisanem načinu. Te prienele pa ostanejo rujave, vendar so mnogo slajše, ker je sad bolj zrel. Pri tem načinu pripravljanja prinel tudi ni toliko odpadkov na olupkih. Za domačo uporabo, kjer je barva postranska stvar, je ta način pripravljanja prinel posebno priporočljiv.

100 kg svežih sliv da približno 17 kg prinel. Iz ostalih olupkov se kuha slivovica, koščice pa se pokrmijo svinjam, ako se ne prodajo tovarnam za izdelavo kavinih primesi.

V novejšem času se pripravljajo prienele tudi v naši bližnji okolici. V nekdanjem vojaškem taborišču Strnišče pri Ptuj se je ustanovilo podjetje »Sliva«, ki se bavi v glavnem s pripravljanjem prinel.

Z...c.

Žveplo v modernem kletarstvu.

Brez žvepla ni zdrave posode, zdravega vina!

Učinek žveplanja (vžiganja žvepla) sloni na žvepleni sokislini, to je onem brezbarvnem plinu, ki nastane pri sežiganju žvepla in ki je strup za vsa živa bitja. Žveplena sokislina onemogoči nastanitev plesni v posodi in zdrži razvitek raznih glivic v moštu in vinu. Učinek žveplanja pa ni trajen, temveč le začasen in traja le tako dolgo, dokler se pri sežiganju žvepla nastala sokislina v svojem bistvu ne spremeni. Najdalje se drži žveplena sokislina še v suhi posodi (kakih 4—6 tednov). Če je pa posoda vlažna, potegne vlaga žvepleno sokislino na se, pri čem nastane iz sokislne žveplena kislina, ki nima v tem slučaju nobene obrambne vrednosti. Za-

torej se ne sme, če se gre za konzerviranje, nikoli vlažnih sodov žveplati, temveč še le, ko so se posušili. Če se žveplajo mošti in vino, se žveplena sokislina še hitreje razkroji in se spoji z raznimi organskimi spojninami, v vinu posebno z raznimi aldehidi, ki v svoji sestavi sploh niso več škodljivi zdravlju, iz česar sledi, da če friško ali preveč žveplano vino povzročuje glavobol, ne pa tudi tako ki se je žveplilo več dni poprej.

Razločevati imamo tedaj med žveplanjem in vrhu konzerviranja posode in med žveplanjem mošta ali vina v razne vrste in sicer: 1. da preprečimo preneglo kipenje sadnega ali vinskega mošta, ki je namenjen za transport; 2. da preprečimo boleznai in napake v moštu ali vinu; 3. da ozdravimo obolela vina in odpravimo napake; 4. da konzerviramo vino in sadjevec sploh.

Žveplo, ki ga rabimo v kletarstvu, se dobiva v trgovinah kot takozvani »žvepleni vžig« v podobi 2—3 cm širokih in 15—18 cm dolgih, tanjših ali debelejših tablic (režnjev). Te tablice se izdelujejo na ta način, da se žveplo na žerjavici v primerni posodi raztopi in skozi to raztopino potegnemo pripravljeno platneni papirnat ali azbestni traki. Na platnenih trahih obvise najdebelejše plasti žvepla, katero se pri sežiganju deloma samo raztopi ter kaplja, ne da bi zgorelo ter se pretvorilo v žvepleno sokislino. To kapljajoče žveplo ne učinkuje, pač pa poškoduje sod na nasprotni strani vehe, kjer se strdi in povzroča pozneje nastanek žveplene vodike, ki daje vinu takozvani »bekser«. Razven tega nastane pri porabi žvepla na platnenih trahih hudo smrdi duh po cunjah, ki lahko vino pokvari, zbog česar se priporoča vzeti raje vžig na papirnatih, ozir. — če se za finejša vina — vedno le vžig na azbestnih trahih, ker tudi papirnat vžig daje vinu duh po zgoretem papirju. Poraba takozvanega »cvetličnega vžiga« je po viaskem zakonu prepovedana.

Pri žveplanju vina in mošta se govori o močnem, srednjem in slabem (lahkem) vžigu in misli na doze od 8—10 gramov na hektoliter vsebine pri močnem žveplanju, na 4—5 gr na hl pri srednjem in na 1—2 gr na hl pri slabem žveplanju. Ena tablica žveplene vžiga na platnu tehta navadno okoli 20—25 gramov, na papirju 10—12 gr, na azbestu 4—5 gr.

Množina žvepla, ki se vžge, se ravna — na vse zadaje — seveda tudi po cilju, za katerim stremimo.

Za konzerviranje posode se rabi za hektoliterski sod 5 gramov, za dvahektoliterski 8 gr, za trihektoliterski (polovnjak) 10 gr, za šesthektoliterski (strtinjak) 15 gr, za desethektoliterski 20 gr itd. žveplene vžiga.

Ce hočemo mošt na večje razdalje transportirati, posebno ob toplem jesenskem vremenu, ga moramo tako močno zažvepliti, da preprečimo vsako vrenje. To dosežemo, če vžgemo v sod v večih partijah najmanj toliko žvepla, kakor je bilo goraj navedeno za močno žveplanje. Taki močno zažveplani mošt se pa mora, ko pride na lice mesta, takoj prezračiti (pretočiti), da more začeti kipeti.

Četudi se spravlja popolnoma zdrav vinski ali sadni mošt v posodo, se vedno priporoča sode pred polnjenjem slabo zažvepliti. S tem se kipenje ne ovira, pač pa zdatno zmanjša možnost obolenja mošta ali vina. Mošti od nezdravega, plesnivega ali gnilega grozdja pa se morajo pri polnjenju močnejše zažveplati. Stem se začasno onemogoči vsako delovanje raznih v moštu nahajajočih glivic; kalnost povzročajoče humozne tvarine se vsedejo na dno in — če v tem trenutku ločimo čisti mošt od droži (ga pretočimo), znebili smo se ravno onega dela mošta, v katerem se nahajajo skoro vse plesnobre in guilobne glivice, ki so vzrok, da se tako vino kvari. Na ta način dobimo mošt, ki kmalu potem začne kipeti, ozir. ki ga lahko z izbranimi kvasnimi glivicami (umetnimi droži, kakor se dobe na kmetijsko-kemičnih zavodih) povremo. Rezultat tega postopanja je zdravo, okusno vino, ki se kvalitativno nikakor ne da primerjati z onim, s katerim se ni postopalo tako in

ki je podvrženo vsem mogočim boleznim in napakam. To pretakanje, predno začne vino kipeti, imenujemo tudi „razsluzenje“, ker spravimo na ta način razne sluznate tvarine iz mošta.

Nadalje je žveplo edino sredstvo proti „porjavelosti“ vina in proti na žveplenem vodikcu obolela vina. Vina iz gnilega grozdja (lahko tudi taka iz zdravega, če imajo premalo kisline) spremenijo, kakor hitro pridejo na zrak, svojo svetlo barvo, „porjavijo“ kakor pravimo. Taka vina, ne le, da niso apetitna, imajo tudi neprijeten starikav okus in se dado le težko spraviti v denar. Pretok v močno zažveplano posodo, 10 gr na hl, navadno zadostuje, da odstranimo to napako ter pridobimo vinu stalno svetlorumenkasto barvo. Če pa to ne bi zadostovalo, se doda vinu pred pretakanjem 3—5 gr natrijevega bisulfitita na hl.

Zvepleni vodik nastane v vini iz grozdja, ki je bilo močno žveplano proti oidiji in pred kipenjem nerazsluzeno ali pa tudi v moštih, ki so bili prežveplani, ozir. v sodih, v katerih se nahajajo kraste nakapljanega žvepla (od vžiganja). Mošči in vina imajo močan duh in okus po gnilih jagah, na čemur jih je spoznati, in so zdravilno zelo škodljivi. Ozdravi se jih s pretakanjem v močno zažveplane sode, pri čemur razkroji žveplena sokislina žvepleni vodik, tvoreč vodo in žveplo, katero zadnje izpade. Taka močno zažveplana vina je treba v kratkem (v 8—14 dneh) vnovič pretočiti ter s tem preprečiti, da nastane potom razkroja iz izpadlega žvepla zopet žvepleni vodik.

Tudi pri bersastih vinih se rabi žveplo kot lek, toda pri teh je glavno, da se drže sodi vedno polni, ker se vino bersasti le pri dostopu zraka.

Sploh se mora žveplena sokislina smatrati za edino konzervirajočo sredstvo za vina, katerega poraba je po vinskem zakonu do gotovih mej dovoljena. Priporočila se tedaj žvepliti vse vino (tudi drugače zdravo) saj pri pretakanju in sicer pri prvem pretoku z 3—4 grami, pri drugem z 2—3 gr in pri nadaljnjih z 1—1 in pol gr. Puklavc.

—□—

Sadje v gospodinjstvu.

Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjavi. Za gospodinje in dekleta priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzor v Ljubljani. Pojasnjenja s 13 barvanimi prilagami in 42 slikami. II. pomnožena in popraviljena izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Vsakovrstno sadno drevje je bilo letos bogato obloženo z darom božjim. Mnogi skrbni sadjarji so stali pred vprašanjem, ki jim druga leta ni delalo preglavice; niso namreč vedeli, kako bi sadje porabili, da bi jim bilo več zaleglo. Marsikateri gospodar, ki je druga leta skrbno potrgal in shranil sadje za zimo, ali je pravočasno prodal, ga je moral letos ostreši in je prišel ob lep dobiček, ki bi mu ga nudilo sadje pri pravilnem postopanju. Nujno potrebno je torej, da so naše gospodinjke, tudi mestne, ako imajo priliko po nizki ceni nakupiti sadje, poučene, kako naj z njim ravnajo, da jim pride najbolj v korist in vžitek, oziroma, da se jim ne pokvari. Shranjevanje tudi poznega zimskega sadja je odvisno od mnogovrstnih okolščin. Zato se moramo dobro poučiti, katero sadje se hrani in katero porabi ali predela in kako predelava ter zakaj? Knjiga „Sadje v gospodinjstvu“ obsega vsa potrebna zlastna pravila, kako ravnajmo in postopajmo s sadjem, da nam pride v korist in kako ga prideljamo, da pri njem ničesar ne zgubimo. Ne samo za gospodinjke šole, za vsakega sadjarja in vsako gospodinjko je knjiga nujno potrebna in nad vse koristna. Kdor se bo držal navodil, te knjige, bo dobro in z malim trudom porabil svoj sadni pridelek.

Breskva in marelja.

Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujejo. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Malokteri naših sadjarjev zna gojiti in pravilno ravnati z breskvico in mareljo, ki rodita izmed vseh naših sadnih plemen najplemenitejši sad. Knjiga je

vsled tega za naše sadjarje eminentne važnosti. Peča se v pri vrsti z negovanjem in pridelovanjem breskve, v drugi vrsti pa z vzgajanjem marelje. Obsega izredno zanimiva poglavja in je okrašena z 22 slikami in dvema barvanima prilagami. Knjigo priporočamo vsem, ki imajo gojiti to žlahtno drevje, oziroma se zanimajo za sadjarstvo.

OBRT IN TRGOVINA.

Ivan Bizjak, Celje:

Pravična razdelitev davkov.

Razdelitev davkov je ena najbolj košljivih točk v političnem življenju, ker ravno iz tega izvira največ nezadovoljstva med državljani. Danes ko obstoja enaka volilna pravica, to je, da velja glas navadnega človeka toliko, kakor glas inteligenta ali bogataša, je samoposebi umljivo, da skušajo strankarsko pridobiti in se razširiti razne politične grupacije med njimi posebno socialistične s tem, da upijejo proti neposrednim davkom, to je davkom na užitino in druge potrebščine, ter pravijo, da se morajo davki posredno pobirati od zemljišč in tovarnarjev oziroma podjetnikov, ki jih imenujejo kapitaliste. Nerazsodnemu človeku to ugaja, okoravno razsodni človek dobro ve, da je to le prazna fraza. Le nekaj primerov v dokaz:

Ako bi se naložila užitina na kruh, moko in druge deželne pridelke direktno na zemljišče, bi stale te potrebščine ravno toliko ali pa že več, kakor če se ta davek pobira neposredno kot užitina, in to radi tega, ker bi producent zvolil davek na odjemalca z višjo prodajno ceno. Ta davek torej vedno nosi konsument, pa naj se ga naloži posredno ali neposredno.

Ravno isto je pri industrijskem blagu. Ali se naloži davek neposredno na tovarnarja ali posredno, to je na industrijske produkte, to je isto vseeno, blago bo imelo isto ceno, ker samoposebi umevno je, da tovarnar ne bode vzdrževal obrata zato, da bi sam davek plačeval, temveč zato, da bo zaslužil.

Brez dvoma je najpravičnejša razdelitev davka, navzgor po dohodnini! Interesantno je zasledovati, kako se farba nerazsodno ljudstvo s tozadevnimi različnimi nazori. Ljubljanski „Naprej“ št. 252 je objavil članek, v katerem poroča, da je občina v Pečuhu iznašla nov vir dohodkov s tem, da je vpeljala davek na sluzinčad in sicer: na enega slugo letno 200 K, na dve 1000 K, tri 2500 K, štiri 6000 K, pet 15.000 K, šest 30.000 K, itd., ter imenuje tak davek pameten. Ne pomisli pa člankar, da se bo bogataš premislil imeti toliko slug, temveč jih bo največ odpustil, od še zaposlenih pa zahteval, da mu isto delo izvrše, kakor so ga prej vsi vršili. Davek torej ne bo zadel podjetnika, temveč sluga! (V celjski občini je bil vpeljan davek na najemnino. Ta davek je skrajno krivičen in sicer radi tega, ker najtežje zadene obrtnika. Obdavčiti obrtni, kakor trgovski lokal jednakomerno more samo nepremišljeno zastopstvo. Obrtnik zivi od produkcije, trgovec od kalkulacije; da je zaslužek obrtnika znatno težji kakor zaslužek trgovca, leži na dani. In vendar se pri obdavčenju v splošnem tu ne dela razlike, in se s takimi sklepi ovira razvoj obrti. V splošnem se torej obrt procentualno težje obremenjuje, to pa le iz razloga, ker se ravno obrtnik ni razumel organizirati in na podlagi organizacije si svoje interese ščititi. Samoposebi umevno je, da se mora dati državi, kar je državnega, toda pravico pa mora imeti tudi obrtnik, da zahteva pravično razdelitev davkov.

Razven tega pa moramo zahtevati skrajno štedenje z javnim premoženjem, s katerim se naj ne uganja luksuz. Obrtnik in kmet hata imela v bodoče veliko nalogo, svoje interese v skupni organizaciji uveljaviti, radi tega je dolžnost slehernega, da pristopi v Napredno kmečko obrtno zvezo.

—□—

Prodaja starih vrec (krp). V intendantskem skladišču Savske divizijske oblasti v Zagrebu, Savska cesta 4 se bo vršila dne 10. jan. 1922 javna licitacijska krpa od vrec. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtletju 1923

(Opozoritev trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani.)

I. Vložitev napovedi.

a) Za dohodnino. — Rok za vložitev poteče koncem januarja 1923. Do tega roka mora vsakdo, kdor že plačuje dohodnino, vložiti napoved iz lastnega nagiba, da se ogne zamudnim posledicam § 205 zakona o osebnih davkih. Davčna oblastva niso več dolžna opozorjati davkoplačevalcev s posebnimi pozivi na njihovo dolžnost, ampak so upravičena vsem, ki ne vložijo napovedi v določenem roku, odmeriti dohodnino po uradnih pripomočkih. Posebne pozive dobe le oni, katerim namerava davčno oblastvo za leto 1923 prvič predpisati dohodnino.

b) Za rentnino. — Hkratu z napovedjo za dohodnino je vložiti tudi napoved za rentnino. Za vložitev napovedi za rentnino ne dobi nihče posebnega poziva. — Napovedi za rentnino ni treba vlagati davkoplačevalcem, ki že plačujejo rentnino in svojega bivališča tekom leta niso izpremenili, ako se njihov rentninski zavezani dohodki niso pomnožili.

Tiskovine za te napovedi se dobe pri davčnih oblastvih in davčnih uradih. — Komur je mogoče vložiti napoved v določenem roku, naj s primerno utemeljitvijo pravočasno prosi za podaljšanje roka.

II. Naznanila o izplačanih službenih prejemkih. Vsakdo, kdor izplačuje službene prejemke, stalne ali premenljive v višini, ki utemeljuje za dohodnino davčno dolžnost, je zavezan do konca januarja 1923 naznaniti te prejemke davčnemu oblastvu na posebni tiskovini.

III. Prizivni roki. — V sled odprave davčnih plačilnih nalogov so predpisi odmerjenih davkov javno razgrnjeni pri davčnih oblastvih, davčnih uradnih in županstvih. Razgrnitev se javno razglašuje na krajevno običajen način.

Predpisi so razgrnjeni 15 dni. Prizivni rok se pričinja s 16 dnem po razgrnitvi in traja 15 dni. Prekoračenje prizivnega roka se izpregleda le, če je bil kdo po kakem naravnem dogodku ali po kakem drugem nepreračunljivem dogodku zadržan vložiti pravočasno priziv ali če on ali njegov pooblaščenec brez lastne krivde ni zvedel za razgrnitev predpisane izkaza. — Pred potekom prizivnega roka vlozene prošnje za podaljšanje roka ali za prijavo odmerne podstave prekinejo z dnem vložitve prizivni rok, ki počne zopet teči še-le z vročitvijo rešitve. Za utemeljitev dohodninskega priziva je davčni zavezanec tudi upravičen prositi, da se mu dovoli vpogledati in prepisati akte o njihovi davčni prireditvi. Prizivni rok se tudi v tem primeru prekine kakor pri prošnjah za prijavo odmerne podstave. Davčna oblastva imajo nalog, da uredijo razgrnitev predpisnih izkazov na ta način, da se bo vršila ob vsakem določenih rokih in sicer prvih 15 dni vsakega koledarskega četrtletja za vse davke, odmerjene v preteklem koledarskem letu. — O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v IV. četrtletju 1922, bodo v smislu gornjega naloga razgrnjeni predpisni izkazi prvih 15 dni meseca januarja 1923, v kolikor niso davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni.

IV. Jamstvo za dohodnino. Industrijski obrati, ki so na podlagi jamstva za dohodnino, uveljavljenega s čl. 155, št. 4. finančnega zakona za leto 1922/23, pobrali dohodnino od izpremenljivih službenih prejemkov svojih nameščencev, so zavezani v IV. četrtletju 1922. pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu do 14. januarja 1923 s posebnim izkazom v dveh izvodi.

V. Davek na poslovni promet.

a) Davkoplačevalci, ki se zavezani plačevati davek po knjigi opravljenega prometa (razun podjetij, zavezanih javni računodajci, vsi obrati in podjetja, katerih promet je v minulem letu presegel 360.000 Din) so dolžni plačati davek na poslovni promet za IV. četrtletje 1922 do 30. januarja 1923 in hkratu predložiti prijavo ali z uporabo stare tiskovine, kjer so še na razpolago, ali

po vzorcu, objavljenem v razglasu delegacije ministrstva fin. z dne 22. maja 1922 A I 6/3 (Uradni list z dne 3. junija 1922, št. 59). Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob. Kdor vložil nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

b) Davkoplačevalci, katerih prometni v minulem letu presegel zakonito določene meje 360.000 Din, niti ni bil manjši od 15.000 Din, so zavezani na splošni poziv in v določenem roku vložiti prijavo o prometu, opravljenem v minulem letu. Roka za vložitev finančno oblastvo še ni objavilo, bo pa previdoma objavljen v I. četrtletju 1923.

Ako se za te prijave uporabi stara tiskovina, jo je dopolniti za promet, opravljen z državo, od katerega se plačuje davek že ob izplačilu pri državni blagajnici, z besedflom vzorca, objavljenega v gornjem razglasu finančne delegacije.

Kdor ne predloži pravočasno prijave, izgubi pravico pritožbe in mu davčni odbor oceni letni promet po lastni vednosti in podatkih.

VI. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. februarja 1923 dospejo v plačilo direktni davki za I. četrtletje 1923. Davčni uradi so upravičeni jih po 14. februarja 1923 prisilno iztirjati in zaračunati poleg 6%, zamudnih obresti še za opomina 4% tirjanega zastanka.

VII. Vojaška taksa. Vsi vojaškotaksni obvezanci se morajo tekom januarja 1923 zglastiti pri tisti občini, v kateri imajo dne 1. januarja 1922 svoje bivališče. Vojaškotaksna obveznost traja do dovršenega 45. leta.

VIII. Takse. Dne 15. januarja 1923 dospejo v plačilo takse, ki se periodično plačujejo za stalne objave ali reklame, za pravico, da se točijo pijače pod milim nebom, za pravico, da se točijo pijače v baraki, za biljarde, za avtomobile, za fijakerske vozove, za odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih. (tar. post.: 2, 64, 65, 98, 100 in 214.)

—□—

Gorjuške pipe in čedra. Med narodno blago, ki je tipično za naše Gorenjsko, spadajo tudi gorjuške pipe in čedra. Priljubljene so še dandanes med kmetijskim ljudstvom. Ta nekdanja cvetoča domača obrt je bila osredotočena od nekdanj na Gorjušah pri Bohinju, kjer jih je izdelovala skoraj vsaka hiša. Danes pa je ta domača obrt žalibog že ponehala, vendar se je po iniciativni Zveze za tujski promet posrečilo jo zopet oživeti. Gorjušani razločujejo tri vrste pip: čedra ali pastirske pipe s čudno zapokroženimi rezbarijami, poterni jurčke, kratke pipe brez teh rezbarij in pa fajture, pipe malo daljše oblike. Vse te pipe so izdelane iz trdega hrušovega lesa in umetno vložene z bisernicami. Kdor je osebno gledal trudapolno delo Gorjušanov, preden izrežejo iz trdega hrušovega lesa obliko pipe, se bo naravnost čudil razmeroma nizkim cenam 20 do 25 dinarjev, za katere jih prodajajo. Delo je povsem ročno in vzbujajo posebno oblike vloženi bisernic obdelovanje tudi polj razvaje njih poznavalcev narodnega blaga. Tudi med našimi meščanskimi krogi vlad veselje in zanimanje za narodno blago in gotovo je, da bodo te pipe, od katerih je dospel le malo število 32 pip. v kratkem razprodano.

Objave.

§ Lovski venček, katerega priredi I. Mariborska lovska družba dne 5. jan. 1923 v Gambrovinovi dvorani, obeta biti ena najlepših in zabavnih prireditev v letošnji plesni sezoni. Prihitite lovci, ribiči, planinci ter njih in zelene narave prijatelji ta večer v Gambrovinovo dvorano, spremenjeno v zeleni gozd, ki je bogat na vsakovrstnih divjačinah. Nabisane nahrbtnike pustite doma, ker se za okrepiča najboljšo preskrbljeno. Lov za plesom se prične ob pol 20. uri, odstrelnina pa znaša 10 D za osebo. Zadnji pogon se konča ob 5. uri zjutraj.

Glavni urednik: Radivoj Rehar
Odgovorni urednik: Rudolf Osta.

Četrtek! Velik elitni koncert. Četrtek!

VELIKA KAVARNA.

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačovina, volнено blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarič, Maribor

Aleksandrova cesta št. 13. 2577

Veletrgovina z železnino Pinter & Lenard

Telefon št. 282 **Maribor** Telefon št. 282

Brzjavni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žice, žičniki, pumpe, različne cevi, kovanja za zgradbo in pohištvo, kuhinjska posoda vilita in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizarsko orodje, kose, brusni kamni in vsi v železninsko stroko spadajoči predmeti. Blagajne vseh vrst, verige domače tovarne.

Postrežba točna, cena solidna! 2576

Manufakturna trgovina FRANJO MAJER, MARIBOR

Glavni trg št. 9

Zaloga raznovrstnega češkega sukna, ševijota in kamgarna za moške in ženske obleke, platna, perila, nogavic, sešitih odej, pirotskih preprog itd. 2559

Podpirajte slovenske tvrdke!

Najbolj varno naložite Vaše prihranke

pri

Mestni hranilnici v Mariboru

ker jamči za vloge mesto Maribor z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo, ker ima posojila vknjižena na prvem mestu na posestvih in hišah in ima največjo in najlepšo palačo v Mariboru. — MESTNA HRANILNICA je pupilarno vreden denarni zavod, pri katerem nalagajo sirotinski dener sodišča: Maribor, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava. Istotako tudi morebitne pologe okrajnih glavarstev. Hranilnica podpira s posojili zlasti kmetstvo in male obrtnike proti jako nizkim obrestim in si je pridobila med ljudstvom toliko zaupanja, da so hranilne vloge v času od prevrata narastle od 38.000.000.— na 75.000.000.— kron.

Od 1. januarja dalje bode obrestovala vloge po 5%, večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje. 2574 6-3



Zamenjava stanovanja.

Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.



Pristopajte
k Jugoslovnski
Matici.

Perilo, klobuke

2595 78-5

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

BERSON

gamajevi podplati in podpetniki, prihranijo Vaši obutri nad polovico popravil. — Glavna zaloga

Dragotin Roglič, Maribor

Koroška cesta 19. Telefon 157.

Izdelovalnica KARO-čevljev.

Montaža brezplačna. 2575

Mala oznanila.

Sprejme se več gospodov ali gospodičen na hrano v bližini kolodvera. (Primorska kuhinja). 8 2-1

Odda se meblirano stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in verande pod pogojem, da detični kupi opravilo. Ponudbe pod „Nov nameštaj“ na upravo. 6 2-1

Prodaja se po ceni nerabljena spalnica iz trdega lesa. Za ogledati od 14.—16. ure v Vrazovi ulici 3, III. nestr. vrata 8. 7 2-1

Vogalna enonadstropna hiša, sadni vrt, stavbena parcela, električna razsvetljava in velike gospodarske poslopje se takej prodaja. Stanovanje s tremi sobami takej na razpolago. Ponudbe na 1. oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 9

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Juričeva ulica 2. 1859

Svinjska mast, garantirano prvovrstna, soljeno slanino od debelih srbskih prašičev prodaja tvrdka D. S. Marković, Beograd, zastopnik za Slovenijo: Božidar Jovanović, Maribor, Aleksandrova cesta 55. 2576

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Jadranska banka Beograd

Delniška glavica: Din. 60 milijonov. Rez. glavica: Din. 30 milijonov.

PODRUZNICE:

Bled

Cavtat

Celje

Dubrovnik

Hercegnovi

Jelsa

Jesenice

Korčula

Kotor

Kranj

Ljubljana

Maribor

Metković

Prevalje

Sarajevo

Split

Sibenik

Tržič

Zagreb

Amerikanski oddelek. Naslov za brzajave: **JADRANSKA**
Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK: Cortlandt Street 82, New-York City.

BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!